

Bijlagen

Bijlage 1

**Aanwijzingsbesluit
beschermd dorpsgezicht**

2. TOELICHTING BIJ HET BESLUIT TOT AANWIJZING
VAN ONDERDENDAM ALS BESCHERMD DORPSGEZICHT

BESCHERMDE STADS- EN DORPSGEZICHTEN INGEVOLGE ARTIKEL 20 VAN DE MONUMENTENWET

ONDERDENDAM gemeente Bedum

Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van Onderdendam als beschermd dorpsgezicht.

Aanvulling op de toelichting bij het besluit tot aanwijzing van Onderdendam als beschermd dorpsgezicht.

Resultaat gevoerd overleg

Overeenkomstig het bepaalde in artikel 35 (voorheen 20) van de Monumentenwet zijn de Raad van de gemeente Bedum, Gedeputeerde Staten van Groningen, de Rijksplanologische Commissie en de Raad voor het Cultuurbeheer gehoord over het voorstel Onderdendam aan te wijzen als beschermd dorpsgezicht. De genoemde instanties hebben alle positief geadviseerd met betrekking tot de voorgenomen aanwijzing. In verband daarmee zijn in de begrenzing van het aangewezen dorpsgezicht en in de toelichtende tekst geen wijzigingen aangebracht ten opzichte van het oorspronkelijke voorstel.

Het beschermde dorpsgezicht omvat het op bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, tekeningnummer O81) door een stippellijn omgrensd gebied.

Publikatie van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg.

December 1987.

ERRATUM

In verband met de inwerkingtreding van de Monumentenwet 1988 per 1 januari 1989 dient in de plaats van "artikel 20 van de Monumentenwet" gelezen te worden: "artikel 35 van de Monumentenwet 1988". De verwijzing "artikel 37, lid 8 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening" dient vervangen te worden door "artikel 36, eerste lid, van de Monumentenwet 1988".

Inleiding

Onderdendam ligt op ongeveer vijftien kilometer ten noorden van de stad Groningen en ressorteert onder de gemeente Bedum. Het dorp ligt op de kleigronden tussen het Hogeland langs de Waddenkust en het Woldgebied. Binnen dit vanaf de Middeleeuwen geoccupeerde doch relatief extensief bewoonde gebied vormt Onderdendam gedurende enkele eeuwen een vervoers- en streekcentrum.

Deze functie van het dorp hangt samen met de ligging op de samenkomst van het Boterdiep, het Winsumerdiep en de Warffumermaar. Vanaf de 17de eeuw ontwikkelt zich op deze vaarwegen een regionale trekvaart die tot ongeveer 1900 bepalend is voor de functionele en ruimtelijke ontwikkeling van het dorp waarvan de bebouwing zich uitstrekt langs de vaarwegen en langs enkele in het dorp bij een brug over het Winsumerdiep samenkomende landwegen. Deze nog goed herkenbare dorpsstructuur levert in samenhang met de deels historische bebouwing een beeld op van een zodanige historisch-ruimtelijke waarde dat de aanwijzing van Onderdendam als beschermd dorpsgezicht gerechtvaardigd is.

Ontstaan en ontwikkeling

Onderdendam ligt op de Noord-Groningse kleigronden, die aan de binnenzijde van de langs de kust gesitueerde kwelderruggen en oeverwallen zijn ontstaan in de periode dat het land nog niet door dijken wordt beschermd.

Kwelderruggen en oeverwallen worden gevormd vanaf circa 2700 voor Christus uit de door het zeewater op de pleistocene ondergrond afgezette zand- en kleilagen. Ten zuiden van deze relatief hoog en grotendeels drooggelegen gronden langs de huidige Waddenzee kust ligt een gebied dat via stroomgeulen en inbraken door de kwelderruggen en oeverwallen, zoals bijvoorbeeld de Hunze en de Fivel, in verbinding staat met de zee. In deze zogenaamde kwelderbekkens vindt in de eeuwen voor de jaartelling in het daar heersende brakwatermilieu aanvang van veenvorming plaats. Daarna wordt door het zeewater op het ontstane veenpakket geleidelijk klei afgezet. Dit proces waarbij het gebied soms ook lange tijd droog ligt, komt ten einde wanneer langs de kust en de stroomgeulen in de 12de en 13de eeuw een gesloten dijkensysteem tot stand komt. Direct achter de kwelderruggen liggen de knikkleigronden, terwijl de gronden op groter afstand van de kwelderruggen met een dunnere klei-afzetting bekend

zijn onder de naam woudgronden of 'Het Wold'.

In de periode voor de kustbedijking is permanente bewoning van de klei- en woudgronden niet mogelijk. Op de relatief hooggelegen kwelderruggen vindt vanaf circa 600 voor Christus wel bewoning plaats. Na de aanleg van een gesloten kustbedijking worden ook op de klei- en woudgronden geleidelijk nederzettingen gevormd. Wel zullen tot in de huidige tijd grote verschillen in bewoningsconcentratie blijven bestaan tussen de kwelderruggen en de daarachter gelegen gebieden waar veel minder nederzettingen voorkomen.

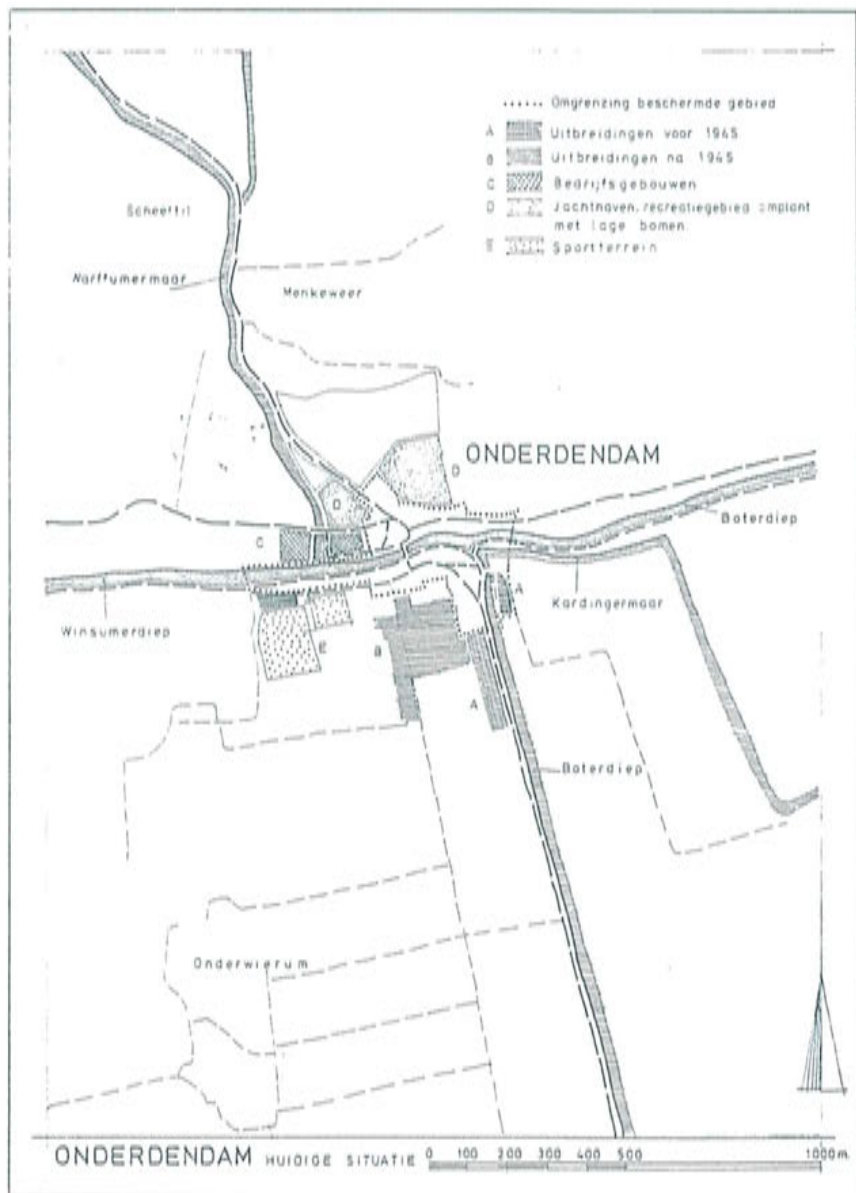
Een aanwijzing voor de geschetste middeleeuwse situatie op de lage kleigronden is de naam Uldernadome die in bronnen uit 1252 aan Onderdendam wordt toegekend. De naam zou een samentrekking zijn van

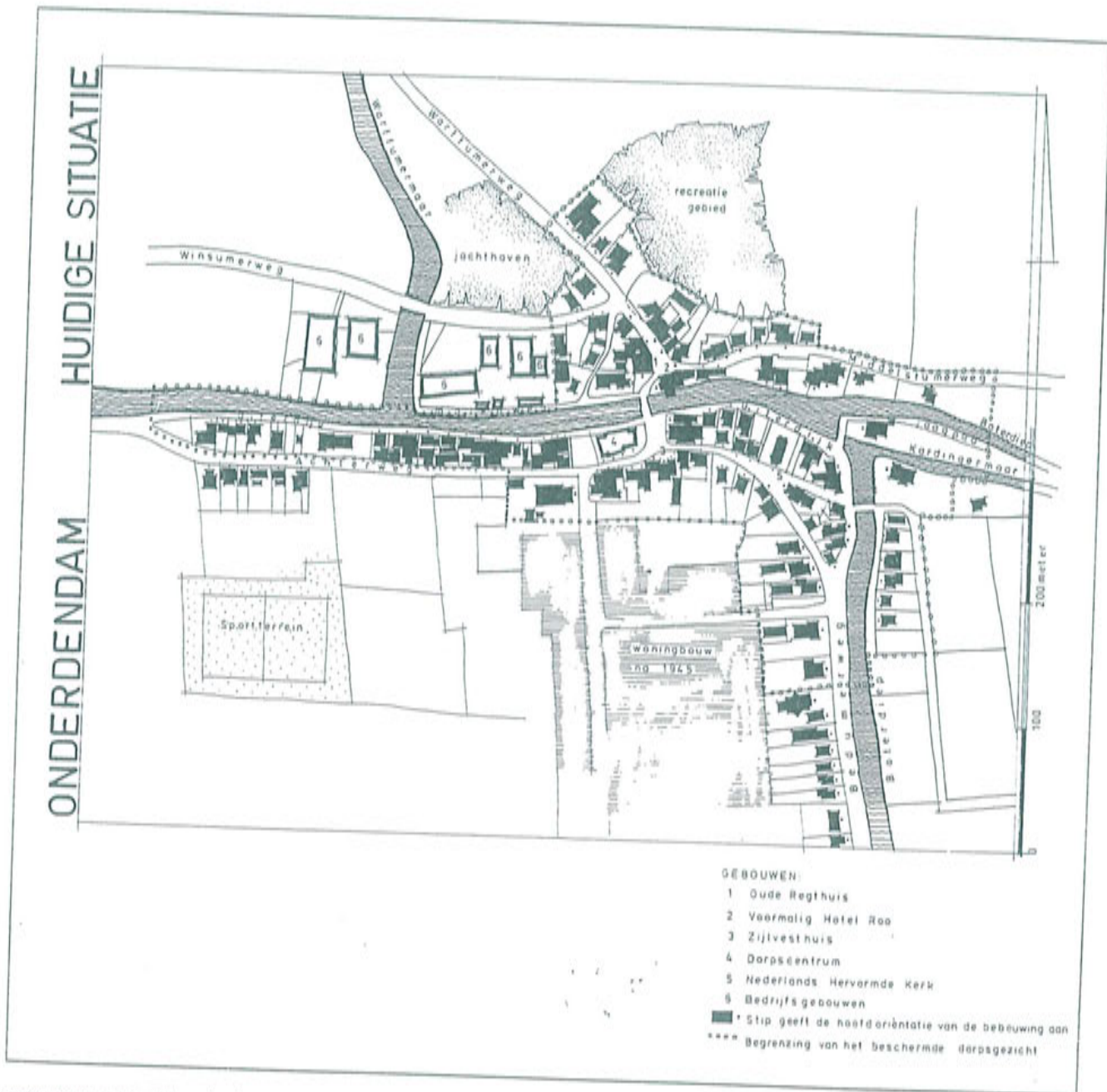
Ullandea wat onland of drassig land betekent.

Over de omvang van de vorm van de nederzetting is tot het verschijnen van laat-18de-eeuws kaartmateriaal niets bekend.

Aangenomen kan worden dat de later bekende structuur in beginsel sinds de Middeleeuwen aanwezig is, wanneer de eerste vaarten in het gebied worden aangelegd.

Onderdendam is als verkeersknooppunt en bestuurlijk centrum van belang binnen de streek. In het dorp komen vier vaar- en afwateringswegen samen. De belangrijkste zijn het Boterdiep dat van Groningen via Bedum, Onderdendam, Middelstum, Kantens naar Uithuizen loopt en het Winsumerdiep, dat van oorsprong deel uitmaakt van de Delle, een naar wordt aangenomen zeer vroeg aangelegde verbinding tussen de Hunze en de Fivel. De genoemde diepen maken onderdeel uit van de

vele deels natuurlijke, deels gegraven waterlopen in het Noord-Groningerland, die vanaf de Middeleeuwen vooral als afwateringsstelsel dienst doen. De lager gelegen gronden en polders kunnen hun overtollige water door getijdelozing via deze diepen door sluizen of zijlen afvoeren naar zee-armen als Hunze, Fivel of Eems. De waterhuishouding wordt vanaf de 12de eeuw per district georganiseerd in zogenaamde zijlvesten. Onderdendam wordt in 1620 met de bouw van het zijlvesthuis het bestuurlijk centrum van een aantal zijlvesten, hetgeen kenmerkend is voor het belang van het dorp binnen de streek.

Van groot belang voor het dorp is de verbetering van de waterlopen die in de 17de eeuw plaatsvindt. Langs het Boterdiep, het Winsumerdiep en het Warffumermaar dat evenals het

Kardingermaar in het dorp uitkomt, worden trekwegen of jaagpaden aangelegd, terwijl de waterlopen zelf worden uitgediept. Regionaal trekvaartverkeer kan zich zodoende ontwikkelen, mede onder invloed van de centrale positie die de stad Groningen zich heeft weten te verwerven. Op een knooppunt van trekvaartroutes als Onderdendam worden goederen geladen, gelost en overgeslagen en komen voorzieningen zoals herbergen tot ontwikkeling.

Geheel in overeenstemming met deze functies is de volgende beschrijving uit 1794: 'Daarbij wordt alhier, als gelegen in het hart van het land, en aan het Zijldiep (Winsumerdiep), van rondom veel vee en koren, meest echter haver, ingescheept en naar Holland en Engeland vervoerd, 't Welk alles deze plaats zeer levendig maakt; en daardoor in den zomer veele stedelingen uitlokt om er een

dag, of achtermiddag door te brengen'.

In 1811 betekent de vestiging van het kantongerecht in het in 1803 gebouwde Regthuis bij de brug over het Winsumerdiep een versterking van de bestuurlijke functies.

Onderdendam wordt in 1838 zelfs hoofdplaats van Hunsingo.

De laat-18de-eeuwse kaart van Theodorus Beckerhing vormt het oudste kaartmateriaal van de nederzetting. Op zijn kaart uit 1781 met daarop het Winsumerdiep, het Boterdiep, het Warffumermaar en het Kardingermaar tekent Beckerhing met een globale aanduiding bebouwing langs de huidige Uiterdijk ten westen en direct ten oosten van de centraal in het dorp gelegen brug en verder langs de aansluiting van het Winsumerdiep op het Boterdiep. Ook wordt bebouwing aangegeven langs

de Middelstumerweg en het direct ten noorden van de brug gelegen deel van de Warffumerweg. Verder takt Beckeringh het zijvesthuis ten zuiden van de brug en geeft hij ten noorden van het Winsumerdiep nabij de huidige Rodeweg een molen aan.

Een meer gedetailleerde weergave van het dorp dateert van bijna vijftig jaar later. Op het kadastraal minuutplan van 1828, dat wat betreft de structuur van de water- en landwegen overeenkomt met de kaart van Beckeringh is de situering, de concentratie en de omvang van de bebouwing goed af te lezen. Opvallend is dat de dorpsbebouwing aan de noordkant van het water evenals in het deel aan de zuidkant nabij de brug en ten westen van de brug ongeveer even ver uitgestrekt en geconcentreerd is als in de huidige situatie.

De bebouwing is te karakteriseren als een zich langs de water- en landwegen uitstreckende lintbebouwing, die te oordelen naar de omvang van de panden vermoedelijk grotendeels zal hebben bestaan uit woningen, enkele herbergen, ambachtelijke bedrijven en opslagplaatsen. In het dorp lijken slechts twee boerderijen te liggen, hetgeen kenmerkend is voor het overwegend niet-agrarische karakter van de nederzetting.

In de loop van de 19de eeuw weet het dorp zijn functie als verkeers- en streekcentrum te behouden, en kent het vier herbergen, een postkantoor en een school. Als gevolg van de intensivering van het wegverkeer dat na 1900 de rol van de scheepvaart bijna geheel heeft overgenomen vinden verbeteringen plaats van de landwegen. Ook de bestaande brug in het dorp wordt vervangen door een ijzeren draaibrug. Bij deze ingreep wordt de brug tevens een tiental meters verplaatst naar het westen.

Uitbreidingen van de dorpsbebouwing komen in de 19de eeuw tot stand ten zuiden van het Winsumerdiep-Boterdiep aan de oostkant van de brug. Een kerkje daterend uit 1840 vormt hiervan de eerste exponent, gevolgd door enkele panden langs de Uiterdijk-Bedumerweg. Een structurele verdichting binnen dit deel van het dorp vindt plaats met de aanleg van een kort verbindingsweggetje tussen de Trekweg en de Achterweg.

Deze situatie wordt voor het eerst weergegeven op de Militaire Topographische Kaart uit 1853. Langs dit verbindingsweggetje en de Bedumerweg komt aan het eind van de 19de eeuw een lintbebouwing tot ontwikkeling die bestaat uit vrijstaande woonhuizen en villa's.

Soortgelijke bebouwing komt in de jaren twintig en dertig van deze eeuw ook langs de oostzijde van het Boterdiep en aan de zuidkant van de Achterweg ter hoogte van de uiterste bebouwing langs de Uiterdijk tot stand.

Het dorp heeft in het begin van de 20ste eeuw zijn verkeers- en streekfunctie grotendeels verloren. De als gevolg van het toenemende wegverkeer vanaf de eeuwwisseling sterk teruglopende scheepvaart is hiervan de belangrijkste oorzaak.

Het feit dat Onderdendam in tegenstelling tot Winsum en Bedum geen ontsluiting per spoor krijgt, versterkt het teruglopen van de bedrijvigheid binnen het dorp. Nijverheid die vanaf de 19de eeuw bestaat uit twee molens en een aantal steenfabrieken die ten noorden van het Winsumerdiep buiten het dorp zijn gelegen, komt hierdoor niet verder tot ontwikkeling. Van de bestuursfuncties blijft alleen het bestuur van de zijvesten in het dorp gevestigd. Het monumentale zijvesthuis wordt hertoe na de Tweede Wereldoorlog uitgebreid. Als gevolg van de teruglopende scheepvaart sluiten na de oorlog drie van de vier herbergen, die nadien als woonhuizen blijven bestaan. Ook de bestaande nijverheid loopt sterk terug door het verdwijnen van de twee molens en de meeste baksteenfabrieken.

In de laatste decennia echter komen nieuwe vormen van bedrijvigheid tot ontwikkeling, zoals ten noorden van het Winsumerdiep waar enkele hallen gebouwd worden ten behoeve van onder andere agrarische bedrijven.

Een andere nieuwe ontwikkeling vormt de met het oog op de toenemende recreatievaart aangelegde jachthaven. Deze ligt tussen het Warffumermaar en de Warffumerweg. In samenhang hiermee is ook ten oosten van deze weg een recreatiegebied tot stand gekomen.

De uitbreidingen van de dorpsbebouwing in de tweede helft van deze eeuw is beperkt gebleven tot een kleine nieuwbouwwijk ten zuiden van de bebouwing langs de Achterweg. Binnen het historische dorp blijft de omvang van de bebouwing ongeveer gelijk maar vermindert door incidentele kaalslag met name langs de Winsumerweg-Warffumerweg de bebouwingsconcentratie enigszins. Een structurele wijziging vindt plaats door de bouw van een dorps huis op de open ruimte aan de zuidkant van het water ten westen van de brug, deels ter plaatse van het daarvoor gesloopte postkantoor. De omvang van deze centraal in het dorp gelegen open ruimte loopt daardoor aanmerkelijk terug.

Huidig ruimtelijk karakter

Onderdendam heeft een structuur die in het verlengde van de historische ontwikkelingen wordt gevormd door de waterwegen Boterdiep, Winsumerdiep en Warffumermaar en de landwegen uit Bedum, Winsum, Middelstum en Warffum. De ruimtelijke opbouw binnen het dorp bestaat in hoofdzaak uit afzonderlijke ruimten langs het water, langs de weg naar Warffum en Middelstum en bij de centraal in het dorp gelegen brug op de kruising van de landwegen en de waterwegen. De bebouwing en beplanting is mede bepalend voor de verschillende ruimtelijke karakteristieken langs deze hoofdruimten. Buiten deze ruimten liggen, langs de door de waterwegen en landwegen gevormde structuurlijnen, lossere invullingen.

De bebouwing in het dorp dateert uit de 18de, 19de en 20ste eeuw en kent een grote verscheidenheid in omvang en detaillering. Een café, een winkel, een dorps huis en het zijvesthuis vormen bij de brug het functionele zwaartepunt van het dorp, dat overigens bestaat uit woningen, enkele kleine boerderijen, enkele bedrijfsgebouwen en enkele villa's. De opbouw bestaande uit een uit baksteen opgetrokken begane grondlaag met een schildkap of zadelpak is algemeen. Alleen belangrijke panden als het zijvesthuis en de voormalige herbergen tellen twee bouwlagen.

Op de bijgevoegde historisch-ruimtelijke waarderingskaart is het belang van de bebouwing vanuit het oogpunt van de historische karakteristiek van het dorpsgezicht nader aangeduid.

Nadere typering te beschermen waarden

De drie ruimten langs het water zijn binnen het dorpsbeeld dominant. Er bestaan duidelijke scheidingen tussen de ruimten onderling ter plaatse van de ophaalbrug en ter plaatse van de bocht in het Boterdiep.

Bij de brug steekt een aanbouw van het voormalige hotel Roo enkele meters uit boven het water en vormt aldus met de brug een opvallende ruimtelijke geleiding. In de oksel van het Boterdiep sluit een villa door haar ligging zowel de ruimte langs het Winsumerdiep alsook de ruimte langs de zuidelijke arm van het Boterdiep af. Tussen de villa en de brug bestaat hierdoor een besloten ruimte, terwijl de ruimten langs het Boterdiep in de richting van Bedum en de ruimte langs het Winsumerdiep in de richting van Winsum daartegen geen visuele afsluiting aan de buitenzijde kennen.

De besloten centrale ruimte langs het water wordt gekenmerkt door de verschillen die bestaan in de ruimtelijke begrenzingen. Langs de zuidkant ligt direct langs de voormalige trekweg een nagenoeg aaneengesloten kleinschalige lintbebouwing, die op het water is gericht. Het steenachtig karakter wordt slechts onderbroken op de plaats waar op een brede kavel een klein kerkje op afstand van de trekweg ligt.

Aan de noord- en oostzijde van het water bepalen daarentegen bomen en enkele vrij van elkaar gelegen 19de-eeuwse villa's het ruimtelijk beeld. De villa's liggen op wisselende afstand van het water. Deze op het Winsumerdiep georiënteerde panden worden ontsloten vanaf de weg uit Middelstum zodat de noordelijke oever bestaat uit privétuinen met een gevarieerde erfbeplanting. Bijzondere elementen worden op de samenkomst van de diepen vormen de twee 19de-eeuwse stalen draaibruggen en de bebouwing bestaande uit twee 19de-eeuwse villa's aan de oost- en een voormalige herberg aan de westzijde.

De ruimtelijke begrenzingen van de andere twee ruimten langs het water zijn minder gevarieerd. Ze zijn voor een deel steenachtig omdat aan de zuid- en oostkant van het Winsumerdiep, respectievelijk het Boterdiep de nagenoeg aaneengesloten lintbebouwing steeds direct langs de Uiterdijk ligt.

Het ruimtelijke karakter langs het Boterdiep wordt verder naar het zuiden bepaald door een lintbebouwing van op ruime kavels vrij van elkaar gelegen woonhuizen. Langs de westkant van het Diep heeft deze begin 20ste-eeuwse bebouwingsstructuur in tegenstelling tot de smalle steenachtige Uiterdijk het karakter van een uitvalsweg. Aan de oostkant van het water bestaat een vergelijkbaar bebouwingsbeeld. Deze lintbebouwing strekt zich echter over slechts korte afstand uit, waardoor het besloten karakter langs het diep abrupt eindigt, en vergezichten mogelijk zijn over het open land. Door deze ruimtelijke opbouw ontstaat, bij de aansluiting van de voormalige trekweg op de Bedumerweg, een abrupte overgang tussen de binnen respectievelijk buiten het dorp gelegen delen van het Boterdiep.

In de richting van Winsum is de overgang naar de open ruimte meer geleidelijk omdat bedrijfshallen aan de noordzijde van het diep op wisselende afstanden van het water liggen. Het zicht over het open land wordt hierdoor afgeschermd, terwijl doorzichten mogelijk blijven, met name bij het Warffumermaar.

In contrast met de brede en veelal groene ruimten langs de diepen staat

de ruimtelijke karakteristiek van de landwegen, die met name in het centrale deel van het dorp ten noorden van de brug besloten is. De panden langs deze delen zijn nagenoeg aaneengesloten gebouwd en liggen direct langs de straatverharding. Het besloten ruimtelijk karakter wordt versterkt door het feit dat de Middelstumerweg en de Warffumerweg visueel worden afgesloten door het Oude Regthuis, respectievelijk het voormalige hotel Roo. In de ruimtelijke opbouw is de samenvloeiing van een aantal wegen nabij de brug over het Winsumerdiep goed herkenbaar.

Buiten de kern van het dorp verliezen beide wegen dit besloten karakter. Langs de Middelstumerweg is de overgang aan de noordzijde scherp. Het open land grenst aan deze zijde van de weg direct aan de uiterste bebouwing. Langs de zuidzijde van de weg is de overgang meer geleidelijk omdat de bebouwing, die veelal op het water georiënteerd is, op ruime afstand van elkaar en op wisselende afstand van de weg is gelegen. Door deze voor het dorp kenmerkende waterwaartse gerichtheid van de bebouwing vermindert langs de weg de steenachtige ruimtebegrenzing naarmate de percelen dieper worden. Langs de weg liggen open tuinen, tuinmuren, of erfbeplantingen bestaande uit struiken en enkele hoge bomen.

Langs de Winsumerweg en de Warffumerweg worden de overgangen naar het open land bepaald door grootschalige elementen die recent aan de dorpsstructuur zijn toegevoegd. Langs de zuidzijde van de Winsumerweg vormen bedrijfshallen, waartussen doorzichtmogelijkheden op het water bestaan, een geleidelijke overgang naar het open land. Aan de noord-oostzijde van beide wegen schermt het met middelhoge bomen omplante terrein van de jachthaven het zicht op het open weidelandschap af. Hierdoor is het scherpe ruimtelijke contrast tussen de niet-agrarische nederzetting en het omringende landschap minder duidelijk geworden.

In de bebouwingsstructuur ten zuiden van de diepen is de ontstaansgeschiedenis van Onderdendam als een nederzetting langs het water duidelijk herkenbaar gebleven. Dit blijkt ondermeer uit het feit dat de Achterweg die op ongeveer veertig meter parallel loopt aan het water, duidelijk minder geconcentreerd bebouwd is dan de trekweg direct langs de diepen.

Langs de Achterweg heeft alleen de ruimte bij de brug onder meer door de aaneengesloten ligging van de bebouwing een steenachtig karakter, dat helder contrasteert met de op ruime afstand van elkaar

gelegen panden langs de overige delen van de Achterweg.

Ter weerszijden van de brug bestaan als gevolg van enkele sterke rooilijnverspringingen tussen de bebouwing, waaronder het zijvesthuis een tweetal pleinachtige ruimten aan het water, die in onderlinge samenhang de structurele betekenis van dit kruispunt van land- en waterwegen benadrukken. Een belangrijke karakteristieke van deze ruimten wordt gevormd door de steenachtige inrichting en de smalle doorgangen naar de aansluitende straten. Voorts is de eenduidige gerichtheid van de omringende bebouwing op deze ruimten van belang.

Alleen het aan de zuidwestzijde gelegen dorps huis vormt hierop een uitzondering.

Het westelijk deel van de Achterweg is alleen langs de noordzijde doorgaand bebouwd met kleine arbeiderswoningen en schuurtjes. Omdat langs de zuidzijde een boerderij, een sportterrein en enkele woningen zijn gelegen, is de ruimtelijke karakteristiek, in overeenstemming met de ligging aan de buitenzijde van de op het water gerichte structuur, weinig besloten. Langs het oostelijk deel van de Achterweg liggen woonhuizen en een kerkje op ruime kavels, waardoor ook hier een duidelijk onderscheid bestaat ten opzichte van oudere, dichter bebouwde delen van de dorpsstructuur.

De Bedumerweg, die ten zuiden van de historische dorpsbebouwing afbuigt van het Boterdiep, sluit in dit opzicht aan op het oostelijk deel van de Achterweg.

Begrenzing van het aangewezen gebied

Het gebied waarop de aanwijzing van Onderdendam als beschermd dorpsgezicht betrekking heeft, omvat de ruimtelijk samenhangende bebouwingsstructuur langs de water- en landwegen. De bedrijfsbebouwing ten noorden van het Winsumerdiep aan de westkant van de historische bebouwing aan de Rodeweg de jachthaven, het recreatiegebied en de nieuwbouw aan de zuidzijde van het dorp zijn vanwege de geringe samenhang met de historische structuur buiten het beschermde gebied gelaten.

De grens van het beschermde dorpsgezicht ligt langs de kavelgrenzen van de bebouwing langs de water- en landwegen die in het dorp samenkomen.

De begrenzing van het beschermde dorpsgezicht is weergegeven op de bijgevoegde kaart (Rijksdienst voor de Monumentenzorg, nummer 081).

Rechtsgevolg aanwijzing

Ter effectivering van de bescherming van het aangewezen dorpsgezicht moet ingevolge artikel 37, lid 8 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening een bestemmingsplan worden ontwikkeld. De toelichting op de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht kan daarbij wat het beschermingsbelang betreft als uitgangspunt dienen.

Doel van de aanwijzing is, de karakteristieke met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied te onderkennen als zwaarwegend belang bij de verdere ontwikkelingen binnen het gebied.

De aanwijzing beoogt op die wijze een basis te geven voor een ruimtelijke ontwikkeling, die inspeelt op de aanwezige kwaliteiten, daarvan gebruik maakt en daarop voortbouwt.

Geraadpleegde literatuur:

Aa, A.J. van der
Aardrijkskundig woordenboek der Nederlanden, dl. 8. Gorinchem, 1846.

Boersma, J.W. (samenstelling)
Terpen, mens en milieu.
Haren, 1970.

Brongers, G.A.
Dit land van terpen en torens. Hoorn, 1978.

Formsma, W.J. (samenstelling)
Historie van Groningen stad en land.
Groningen, 1976.

Halbertsma, H.
Terpen tussen Vlie en Eems. Groningen, 1963.

Klok, R.H.J.
'Terpen zullen ons een zorg zijn'.
Groninger Volksalmanak, (1974-1975) 129-167.

Kooper, J.
Het waterstaatsverleden van de provincie Groningen. Groningen, 1939.

Smet, L.A.H. de
De bodem van Groningen, toelichtingen bij blad 1 van de bodemkaart van Nederland. Wageningen, 1965.

Vries, W. de
Groninger plaatsnamen. Groningen, 1946.

Colofon:

Uitgave van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Zeist.

Historisch-geografisch en stedenbouwkundig onderzoek:
Ir. J. Metz, Zeist.

Foto's:
Dienst van het Kadaster en de Openbare Registers, Apeldoorn (afb. 2);
Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Zeist (afb. 1, 3, 4, 5);
Topografische Dienst, Emmen (omslag).

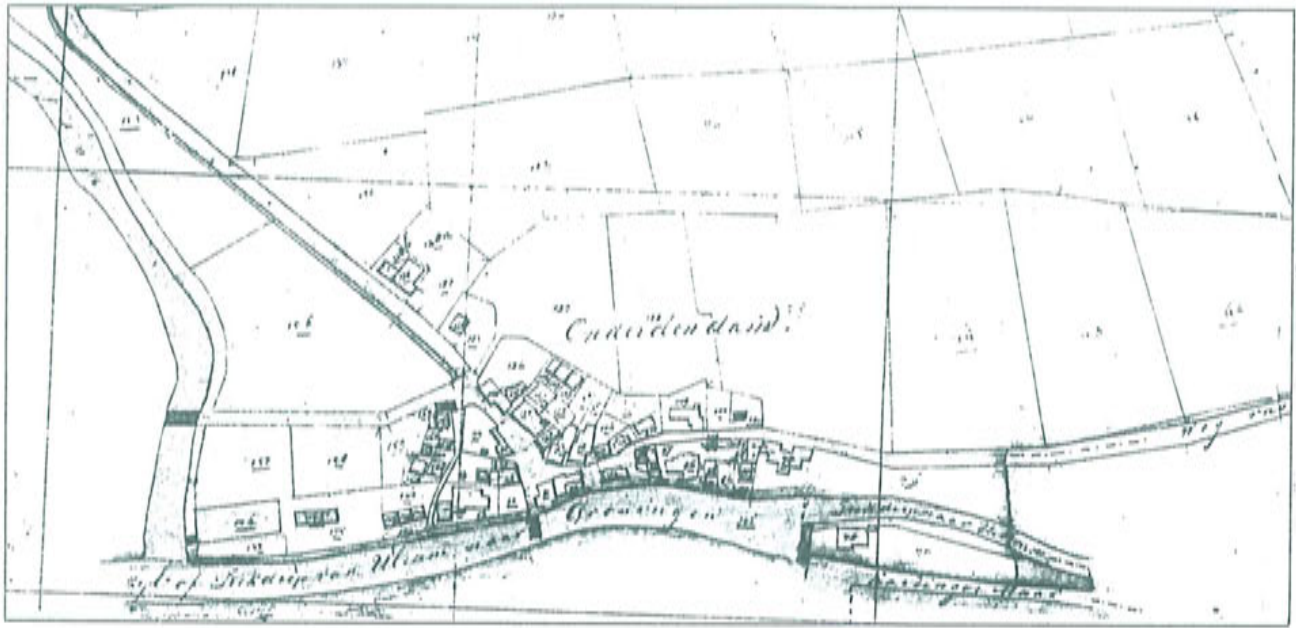
Kaarten en illustraties in de tekst:
Studio Ineke van der Burg, Bilthoven.

Verkoopprijs f 10,-.
Deze publikatie is schriftelijk of telefonisch te bestellen bij het Distributiecentrum DOP
Postbus 20014
2500 EA 's-Gravenhage.
Telefoon: 070-78 98 80.
Onder vermelding van bestelnummer of ISBN 90 346 1215 5.

Druk:
Staatsdrukkerij, 's-Gravenhage.

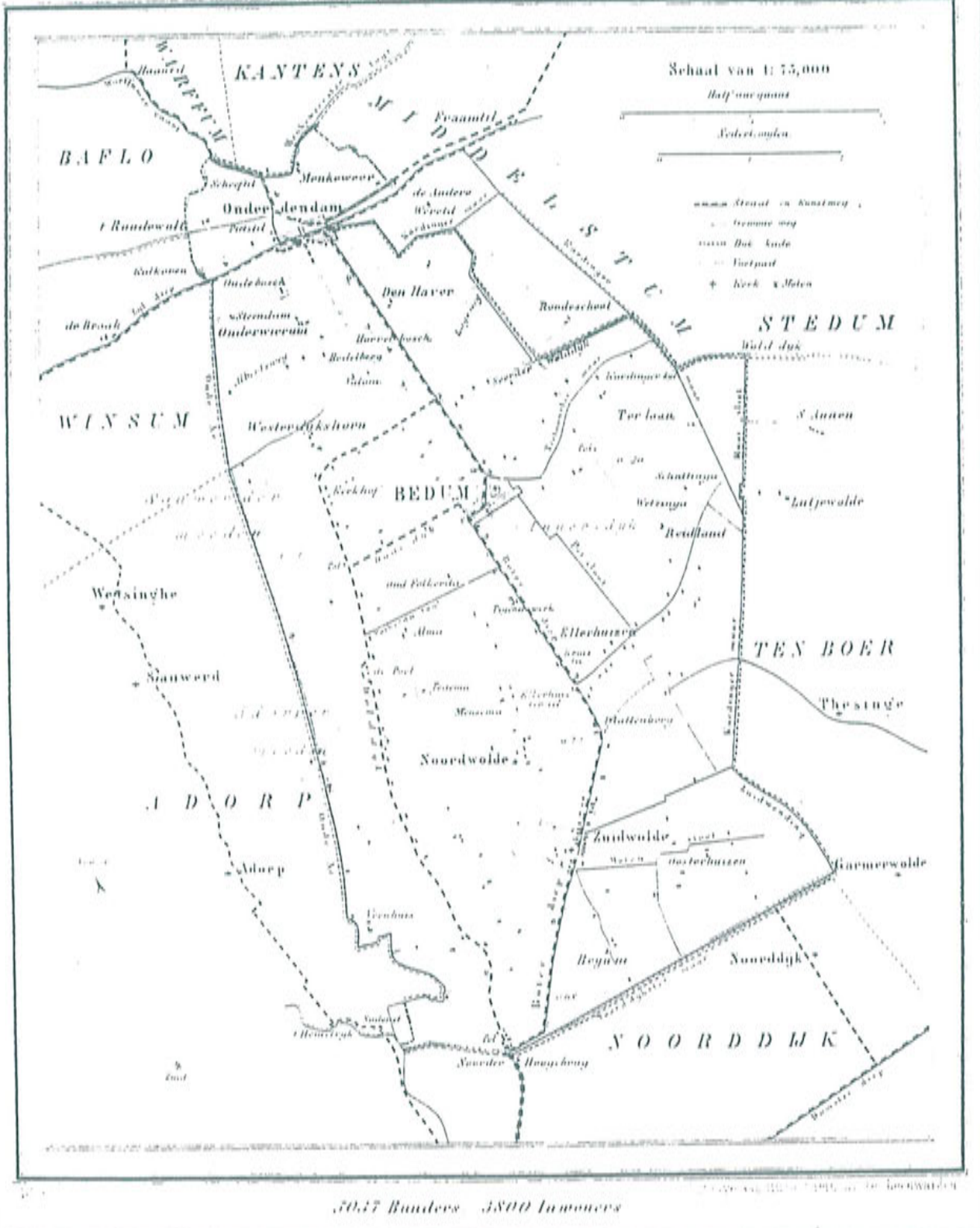
Afb. 1. Th. Beckeringh, Kaart of Landtafereel der Provincie Groningen en Ommelanden, 1781, fragment.

Afb. 2. Kadastraal Minuutplan gemeente Bedum, 1828, fragment.

Afb. 3. Topographische en Militaire Kaart van het Koninkrijk der Nederlanden, 1973 (facsimile herdruk van 1853), blad 7, fragment.

Afb. 4. J. Kuyper, Gemeente-atlas van Nederland, 1867, provincie Groningen, gemeente Bedum.

Bijlage 2

Studie Libau locatie Abemec

Onderdendam

libau

adviesorganisatie voor ruimtelijke kwaliteit

hoge der a 5

9712 ac groningen

t 050 3126545

f 050 3123362

info@libau.nl

www.libau.nl

Ruimtelijke Ontwikkeling Abemec Onderdendam

- Ruimtelijke onderzoek
- Ruimtelijk advies
- Inpassingsplan

Inhoud:

Opdracht pag. 3

Aanleiding en opgave pag. 4

Ruimtelijk onderzoek pag. 5

Ruimtelijk advies pag. 9

Ruimtelijk advies omgevingsinrichting en toekomstige bebouwingruimte pag. 10

Eindadvies / samenvatting Pag. 13

Bijlagen:

A bouwplan Abemec pag. 14

B. welstandsadvies 16-01-11 pag. 15

C. Maatvoering pag. 16

Opdrachtgever: gemeente Bedum

21-03-2011

Opdracht:

1. Ruimtelijk onderzoek naar of en hoe het bouwplan van Abemec op de bedrijfslocatie ingepast kan worden, rekening houdend met de wens van het doortrekken van het jaagpad langs het water en eventuele toekomstige bedrijfsuitbreidingsmogelijkheden
2. Ruimtelijk advies over inpassingsmogelijkheden actuele en toekomstige bedrijfsbebouwing Abemec
3. Inpassingsplan, inclusief terreininrichting en aansluiting openbare ruimte

Aanleiding en opgave:

Abemec¹ is een bedrijf gevestigd aan de Winsumerweg in Onderdendam. Dit bedrijf heeft aangegeven haar bedrijfsbebouwing te willen vernieuwen en vergroten. De huidige bedrijfsbebouwing voldoet bedrijfseconomisch en arbotechnisch niet meer aan de eisen. Vervanging op korte termijn is noodzakelijk.

De architect R. Wolftjes heeft in opdracht van Abemec een bouwplan voor een nieuw bedrijfspand ontworpen (30-12-2010).

Dit bouwplan past voor wat betreft de goothoogte niet binnen het vigerende bestemmingsplan. Daarnaast is er een welstandsadvies, waarin kritische kanttekeningen geplaatst worden bij de terreininrichting en de terreinindeling.

De gemeente heeft een herziening van het bestemmingsplan voor de kern van Onderdendam in voorbereiding en wil de herontwikkeling van deze locatie op een ruimtelijk-kwalitatief goede wijze daarin meenemen. Toekomstige uitbreidings- mogelijkheden van het bedrijf dienen hierbij betrokken te worden.

Vanuit het dorp ligt de wens om het jaagpad langs het water – dit ligt op het terrein van Abemec – te herstellen. Vanuit het regionaal project 'herontwikkeling bijzondere panden en locaties' wordt onderzocht of beide plannen te realiseren zijn.

De vervanging van de bedrijfsbebouwing is urgent. Daarom wordt de uitvoering van de projecten niet aan elkaar gekoppeld. Wel willen de gemeente en Abemec

¹ Bedrijfsprofiel

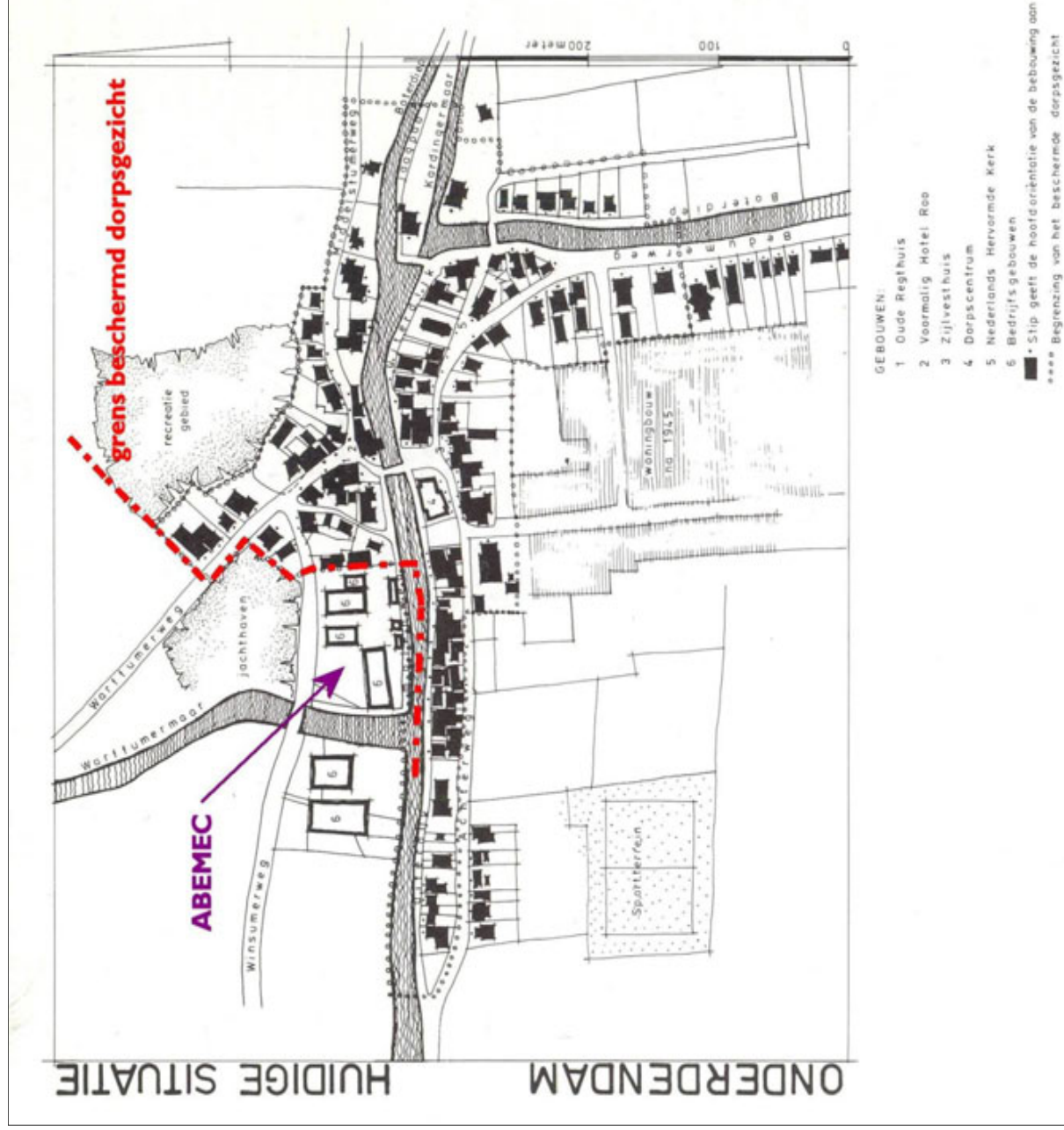
Abemec, lid van de Agrifirm-groep, is een zelfimporterende dealer van tractoren, multipurpose machines en landbouwwerktuigen. Specialisme van Abemec is landbouwmechanisatie op het boerenf. Tot de primaire doelgroep behoren agrariërs, loonwerkers – zowel in het agrarisch bedrijf als ook in de bouw - en landschapsbewerkers zoals gemeenten en waterschappen. Naast verkoop van tractoren, machines en werktuigen heeft Abemec als andere belangrijke activiteit het verlenen van service en uitvoeren van reparaties en onderhoud.

de bouwplannen van Abemec zo ontwikkelen dat het jaagpad langs het water in een later stadium alsnog ontwikkeld en uitgevoerd kan worden.

Ruimtelijk onderzoek:
Kenschets Onderdendam:

Beschermd dorpsgezicht:

Onderdendam is een dorp met een rijke geschiedenis. De ligging aan een knooppunt van waterwegen (Boterdiep, het Winsumerdiep en de Warffumermaar) is hier debet aan. Vanaf de 17^e eeuw ontwikkelt zich op deze vaarwegen een regionale trekvaart die tot ongeveer 1900 bepalend is voor de functionele en ruimtelijke ontwikkeling van het dorp. De bebouwing strekt zich uit langs de vaarwegen en langs enkele in het dorp bij een brug over het Winsumerdiep samenkomende landwegen. Daarmee was het tot het einde van de 19^e eeuw het administratief- en handelscentrum voor de hele regio Hunsingo. Na de komst van de spoorlijn bij Bedum verloor Onderdendam langzaam zijn centrumfunctie. Deze rijke geschiedenis heeft geleid tot een goed herkenbare dorpsstructuur die, in samenhang met de deels historische bebouwing een zodanig historisch-ruimtelijk waardevolle bebouwing oplevert, dat Onderdendam in 1987 tot beschermd dorpsgezicht is aangewezen.

Figuur 1: begrenzing beschermd dorpsgezicht (bron: aanwijzing tot beschermd dorpsgezicht 1987)

Dorp als samenleving:

Door zijn ligging 15 kilometer ten noorden van de stad Groningen en zijn ruimtelijke-historische kwaliteiten is Onderdendam een prettig dorp om te wonen. Stedelijke voorzieningen en werkgelegenheid onder handbereik vanuit een landschappelijk mooie en dorprustige woonomgeving. Er is een zeer actieve dorpsgemeenschap, waarvan het bestaan en de inzet o.a. terug te vinden zijn in de inhoud van de Dorpsvisie Onderdendam. Een actieve dorpsgemeenschap is belangrijk, omdat de vitaliteit van het dorp daar een directe relatie mee heeft. En, zeker in een krimpregio, bepaalt de vitaliteit van een dorpsgemeenschap of het dorp toekomstbestendig is als woon- en leefplek.

2

Figuur 2: Ligging Onderdendam in de provincie Groningen ★

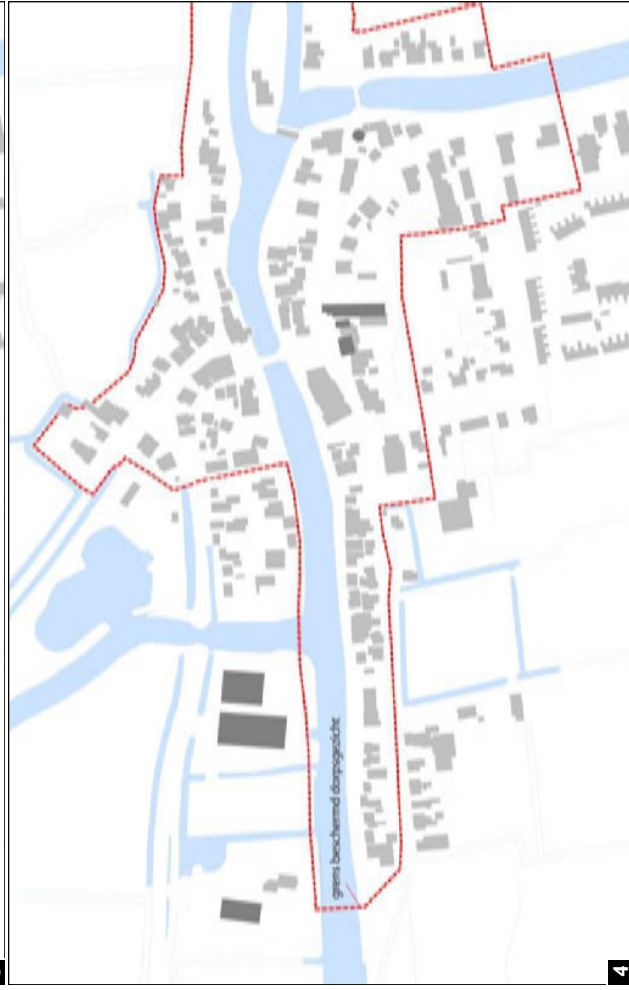

Figuur 3: schaal en maat bebouwing

Ruimtelijke positie Abemec:

Huidige ruimtelijke positie Abemec in dorp:

Het bedrijf Abemec grenst direct aan het beschermd dorpsgezicht (figuur 1). Door de schaal en de maat van de bebouwing en door de eenduidige bedrijfsfunctie sluit het bedrijf ruimtelijk-functioneel meer aan bij de bedrijfsbebouwing ten westen van de Warffumermaar, dan dat het onderdeel is van de kleinschalige bebouwing van de kern, het beschermd dorpsgezicht (figuur 3). Dit beeld wordt nog versterkt door de wijze waarop het voorterein is ingericht en overgaat in de openbare ruimte en door de vormgeving van de reclameuitingen.

Figuur 4: logischer, maar onhaalbare grens scheidingsgebied, maat en functie bebouwing

Onderzochte optie:

Het zou voor een heldere overgang grootschalig bedrijfsgebied en kleinschalig dorpskern een verbetering zijn, indien de kleinschalige dorpswoonbebouwing gecontinueerd zou kunnen worden tot aan de Warffumerwaar (figuur 4). Hiertoe zijn in het recente verleden ook diverse schetsen gemaakt door de gemeente en anderen. Deze optie is echter niet realiseerbaar gebleken vanwege onoverbrugbare financiële en programmatische tekorten.

Uitbreidingsplannen Abemec:

Omdat de huidige bedrijfsbebouwing van Abemec bedrijfseconomisch en arbo-technisch niet meer aan de eisen voldoet, heeft dit bedrijf een nieuw bedrijfsgebouw laten ontwerpen. Gelet op de onmogelijkheid van de haalbaarheid van een andere, kleinschalige (woon-) invulling wil de gemeente in principe aan de vernieuwing van de bedrijfsbebouwing meewerken.

Het volume van dit gebouw (breedte, (goot-)hoogte en lengte: zie bijlage A) maakt dat dit gebouw op de geprojecteerde locatie een te abrupte overgang vormt van de grootschalige bedrijfsgebouwenzone langs het Wiusmerdiep en de kleinschalige woonbebouwing van het beschermde dorpsgezicht (figuur 5). Hier ontstaat een stedenbouwkundig conflict. Uitgaande van het ontworpen gebouw zal zowel een grotere afstand tot de kleinschalige woonbebouwing van de kern nodig zijn alsmede een vergroting van de afstand rooilijn-weg.

Figuur 5 oorspronkelijk voorgestelde nieuwe bedrijfsbebouwing Abemec: positieconflict

Figuur 6: voorstel nieuwe positie bedrijfsgebouw Abemec

Ruimtelijk advies bouwplan Abemec:

Nieuwe positie:

De uitkomsten van het ruimtelijk onderzoek leiden tot een ruimtelijk noodzakelijke andere positie van het ontworpen bedrijfsgebouw. Een positie midden tussen de bestaande dorpsbebouwing en het bestaande westelijker gelegen bedrijfspand zou de voorkeur verdienen.

Vanuit de gewenste logistiek op het terrein is er een dringende voorkeur om het bedrijfsgebouw zoveel mogelijk in noordoostelijke richting op de kavel te positioneren. Al schuivend met 2D en 3D-beelden is ruimtelijk de grens van het haalbare gezocht. Deze komt uit op een afstand van 7,5 m tot aan de naastliggende woning in combinatie met een afstand van minimaal 5 m ten opzichte van de voorgevelrooilijn. (zie figuur 6).

Ruimtelijk advies integratie omgevingsinrichting & toekomstige bebouwingsruimte:

Publieke ontsluiting oude jaagpad (dorpsvisie):²

In de dorpsvisie is opgenomen een publieke ontsluiting op het tracé van het oude jaagpad ter verbinding van de jachthaven met de dorpskern. Deze verbinding dient twee doelen. Er komt een dorpsommetje bij op een historisch openbare route. En daarnaast draagt deze route bij aan de sociale hechting van de haven met het dorp. Het beeld bij deze route is weergegeven in de uitwerking van de dorpsvisie Onderdendam (figuur 7).

Figuur 7: ontwerp wandelpad op tracé oude jaagpad, zoals opgenomen in de eindrapportage dorpsvisie, 21 mei 2010

7

Toekomstige uitbreidingsruimte Abemec:

De gemeente wil het bestemmingsplan zo maken, dat ruimtelijk passend geachte toekomstige uitbreidingsruimte reeds daarin wordt opgenomen.

Deze uitbreidingsruimte bestaat uit twee onderdelen:

1. een open kapschuur aan de waterkant;
2. een uitbreiding van de bestaande loods aan de westzijde van het terrein.

Beide onderdelen lijken stedenbouwkundig voldoende tot goed inpasbaar te zijn.

Om goed zicht te kunnen geven op de wijze waarop het bedrijf uiteindelijk ingepast kan worden in de omgeving, zijn ontwerpschetsen gemaakt, waarin bebouwing en omgevingsinrichting (terrein en openbare ruimte) zijn opgenomen.

Figuur 8: toekomstige uitbreidingsruimte bedrijf: kapschuur en uitbreiding loods aan de westzijde.

8

² Dorpsvisie Onderdendam: Eindrapportage 21 mei 2010, KAW architecten en adviseurs

Figuur 9.1: eerste fase; realisering bouwplan

Openbare ruimte en omgevingsinrichting:

In een opeenvolgende reeks worden hieronder de verschillende stappen en situaties aangegeven.

Stap 1: (figuur 9.1): nieuw bouwplan is gerealiseerd.

Doordat het gebouw naar achteren in zuidwestelijke richting is verschoven conflicteert het volume minder met de kleinschalige bebouwing van het beschermd dorpsgezicht. Het profiel van de Winsumerweg is aansluitend gemaakt aan het profiel zoals zich dat vanuit de kern aandient. Door de aanleg van gras, een aantal bomen en het verwijderen van het reclamebord (te integreren in ontwerp bouwplan) is een goede overgang naar de wegsituatie in westelijk richting realiseerbaar. Het bedrijfsterrein kan afgesloten worden met een hek., waarbuiten nog een aantal bezoekersparkeerplaatsen gerealiseerd kunnen worden. De inritten zijn zo smal mogelijk gehouden.

Figuur 9.2: mogelijke tweede fase; bouwplan + kapschuur

stap 2: (figuur 9.2): nieuw bouwplan + kapschuur.

De kapschuur vormt een afscheiding van het bedrijfsterrein naar het water en het dorpsmetje. Door de lage goothoogte (3m aan de waterzijde en 4,5 m aan de bedrijfszijde) in combinatie met de groene afscherming vormt deze kapschuur een adequate afscherming van het bedrijf naar het dorpsmetje en het water.

stap 3: (figuur 9.3): in deze tekening is het dorpsommetje opgenomen.

Inclusief de afscherming en begeleiding door bomen. Het dorpsommetje haakt aan op het bestaande jaagpad langs het Winsumerdiep, gaat voor de kapschuur en de bestaande woning aan het water op het terrein van Abemec langs en sluit aan via een onder de brug over de Warffumermaar aan te leggen steiger op een route naar het havenetje.

Figuur 9.3: mogelijke derde fase; bouwplan + kapschuur + dorpsommetje

stap 4: (figuur 9.4): mogelijke eindsituatie.

De bestaande schuur op de westzijde van het Abemecterrein is verdubbeld in westelijke richting. Het bouwvolume dat dan ontstaat past voor wat betreft schaal, maat en positie in de reeks van de bedrijfsgebouwen, zoals die vanaf de westzijde van de brug tot aan het beschermde dorpsgezicht zichtbaar zullen zijn.

Figuur 9.4: mogelijke vierde fase; bouwplan + kapschuur + dorpsommetje + nieuwe schuur

Ruimtelijke Ontwikkeling

Abemec Onderdendam

21-03-2011

Eindadvies / samenvatting:

Inpasbaarheid bouwplan:

Het bouwplan is inpasbaar, mits verschoven in zuidwestelijke richting ten opzichte van de oorspronkelijke situatie. De overgang naar de kleinschalige woonbebouwing binnen het beschermd dorpsgezicht blijft kritisch. Een grotere afstand zou prettig zijn, een kleinere afstand is ruimtelijk absoluut ongewenst.

Toekomstige bedrijfsbebouwing:

De in deze studie opgenomen mogelijke toekomstige uitbreiding van de bedrijfsbebouwing is ruimtelijk mogelijk. De kapschuur vormt in zijn aangegeven schaal en maat een proportioneel passende afsluiting van het terrein aan de zuidzijde en de verdubbeling van het bedrijfsgebouw aan de westzijde is in schaal en maat acceptabel. Mocht ten tijde van de realisatie hiervan de huidige loods gesloopt worden, dan is een positioneren van de nieuwbouw een aantal meters zuidelijker op het terrein aan te bevelen.

In alle gevallen is een zorgvuldige architectuur noodzakelijk.

Terreininrichting en overgang bedrijfsterrein en openbare ruimte:

De in deze studie opgenomen inrichting van het overgangsbied bedrijf en openbare ruimte is afgestemd op de inrichting van de omgevende openbare ruimte en de vereisten vanuit het bedrijf. Met name de aansluiting aan de schaal, maat en kwaliteit van het beschermde dorpsgezicht maakt dat buitengewone

zorg aan de uitvoering besteed moet worden. Reclame-uitingen, zoals het huidige bord, zullen architectonisch geïntegreerd moeten worden in het bouwplan.

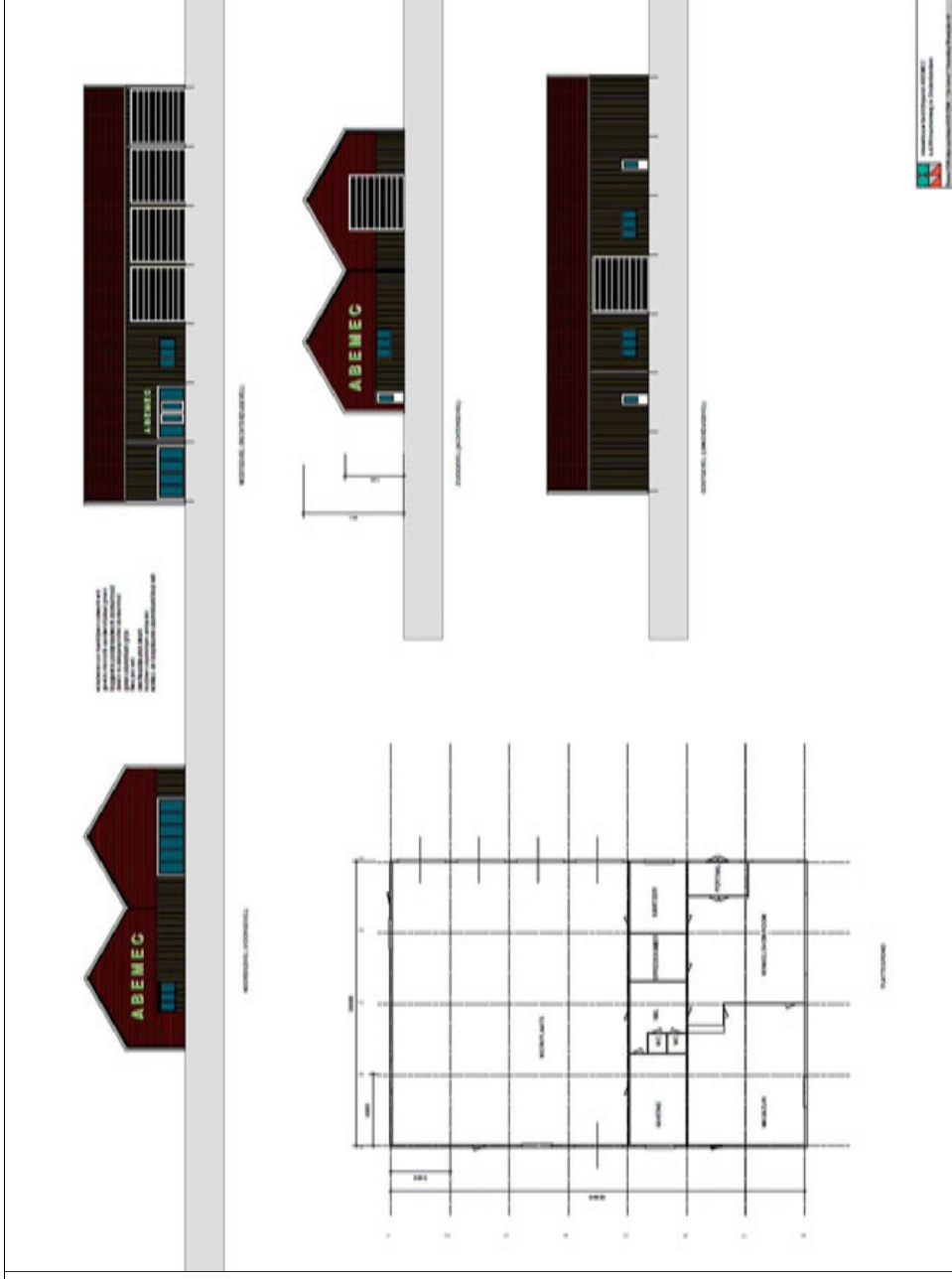
Dorpsommetje: openbaar voetpad op jaagpad:

Het idee uit de Dorpsvisie, om een dorpsommetje mogelijk te maken door een voetpad op het tracé van het voormalige jaagpad aan te leggen, is zéér aanbevelenswaardig. Zowel cultuurhistorisch: het maakt de beleving van de historische ruimtelijke structuur veel groter, als sociaal-economisch.: het verbindt de haven en het dorpscentrum op een ontspannen en aantrekkelijke wijze. Op deze wijze is een sociaal en ruimtelijk duurzame verbinding mogelijk. Om het pad als dorpsommetje op deze manier te kunnen laten functioneren behoeft het een zorgvuldige inrichting en begeleiding/inpassing door groen. Een voorstel hiertoe is opgenomen in de plannen.

Archeologie:

N.B.: Het terrein ligt in een gebied dat opgenomen is in de archeologische verwachtingskaart en beleidsadvieskaart van de gemeente Bedum. Het gebied maakt deel uit van een geregistreerd archeologisch terrein. Hiervoor geldt dat voor bodemingrepen die groter zijn dan 50m² er een bureau-onderzoek uitgevoerd dient te worden.

Bijlage A: Bouwplan Abemec

**Bijlage B:
welstandsadvies dd 26-01-2011
'start'-bouwplan Abemec**

bouwplan nr. BED09-0082-W4 09.0000
uw schrijven 20-1-2011
opdrachtg. Abemec
ontwerper Miedema
onderwerp nb loods inclusief hekwerken
bouwplaats Winsumerweg 6 a, ONDERDENDAM

hoge der a 5
9712 ac groningen
telefoon (050) 312 65 45
fax (050) 312 33 62
email: info@libau.nl

College van B. en W.
van de gemeente Bedum
Postbus 38
9780 AA Bedum

rayonarch. Swen **groningen** 26-01-2011

In aansluiting op het advies van 19-11-09 en 24-04-10 deelt de Welstandscommissie u het volgende mee.

Bovengenoemde (voorlopige) adviesaanvraag is naar het oordeel van de Welstandscommissie niet strijdig met redelijke eisen van welstand.

De beoordeling betreft met name de loods inclusief hekwerken. Met betrekking tot de terreininrichting en –indeling verwacht de commissie nog nader te worden geïnformeerd. Op basis van de nu beschikbare gegevens is een weloverwogen oordeel niet goed mogelijk.

De commissie verwacht u aldus voldoende te hebben geadviseerd en is in afwachting van de gevraagde informatie.

Namens de commissie,

ir P.W. Havik, directeur

ABEMEC ONDERDENDENDAM: EINDONTWERP

Bijlage 3

Advies brandweer

Afdeling Risicobeheersing

Gemeente Bedum
Afdeling Milieu
De heer S. Bergsma
Postbus 38
9780 AA BEDUM

Burg.	<i>b</i>	Secr.	<i>W</i>	Chef	<i>d</i>
Te beh. door	<i>SG</i>			<i>bvo</i>	<i>nee</i>
Ingek. Gem. Bedum	<i>14 JAN. 2011 - bg</i>				
B&W		tkn			
av		kop	<i>college</i>		

14-1

BEZOEKADRES
Sontweg 10

WEBSITE
brandweer.groningen.nl

POSTADRES
Postbus 584
9700 AN Groningen

Telefoon (050) 367 47 77
Fax (050) 367 46 66

Telefoon (050) 367 47 26

Bijlage(n)

Ons kenmerk HV 11.2506362

Datum 11-1-2011

Uw e-mail van 16-11-2010

Uw kenmerk

Behandeld door J.S.E. Braker

E-mailadres johan.braker@hvd.groningen.nl

Onderwerp Notitie externe veiligheid bestemmingsplan Onderdendam

Geachte heer Bergsma,

Op 16 november jl. heeft de heer Braker van mijn dienst de notitie externe veiligheid Onderdendam van u ontvangen. Daarbij heeft u gevraagd om een schriftelijke reactie door de regionale brandweer. Naar aanleiding van uw verzoek is de notitie beoordeeld in het kader van externe veiligheid, specifiek het groepsrisico.

Risicobronnen

In de externe veiligheidsnotitie is aangegeven dat in het plangebied sprake is van externe veiligheidsrisico's door het vervoer van gevaarlijke stoffen over de Bedumerweg (N995), de Winsumerweg (N996) en de Middelstumerweg (N996). Doordat het plangebied in het invloedsgebied van deze wegen ligt, is beoordeling van het groepsrisico noodzakelijk.

Wettelijk kader

Voor ruimtelijke besluiten in invloedsgebieden van risicovolle transportassen is de circulaire "RisicoNormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen" (RNVGS) van toepassing. Deze circulaire wordt naar verwachting in 2011 vervangen door het Besluit transport externe veiligheid (Btev) en het daaraan gekoppelde Basisnet. Daarnaast is het provinciale basisnet Groningen (PBG) van toepassing.

Groepsrisico

In de externe veiligheidsnotitie is aangegeven dat een nadere verantwoording van het groepsrisico nodig is, indien een geprojecteerd ruimtelijk plan binnen de 200 meter van de transportroute is gelegen. Er wordt geconcludeerd dat dit niet het geval is en dat daarom niet gerekend hoeft te worden aan het groepsrisico. Volgens artikel 8.3.4 van het PBG is verantwoording van het groepsrisico echter wel noodzakelijk. Omdat het groepsrisico voor Onderdendam nog niet eerder inzichtelijk is gemaakt, is ook een berekening van het groepsrisico noodzakelijk.

Bladzijde 2 van 4
Onderwerp Notitie externe veiligheid bestemmingsplan
Onderdendam

Daarom adviseer ik u om het groepsrisico als nog te berekenen en te verantwoorden. Om u te ondersteunen bij de verantwoording van het groepsrisico, gaat de rest van het advies in op de aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid. Deze aspecten maken namelijk onderdeel uit van de verantwoording van het groepsrisico.

Bestrijdbaarheid

Om de bestrijdbaarheid te kunnen beoordelen zijn eerst de mogelijke effecten in het plangebied als gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen beoordeeld. Vervolgens is de opkomsttijd en de tweezijdige bereikbaarheid beoordeeld. Tot slot is de beschikbaarheid van primaire (brandkranen) en secundaire (open water) bluswatervoorzieningen beoordeeld.

Effecten N995/ N996

Bij het vervoer van gevaarlijke stoffen (voornamelijk brandstoffen) over de N995/ N996 zijn twee maatgevende ongevalsscenario's mogelijk, namelijk een plasbrand en een explosie (BLEVE¹). Uit referentiescenario's² blijkt dat bij een plasbrand de 1% letaliteitgrens op 60 meter ligt. Voor een explosie is dit 230 meter. Doordat beide wegen Onderdendam doorkruisen, zijn in het plangebied letale effecten van een plasbrand en een explosie mogelijk.

Bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen

Uit de beoordeling van de bereikbaarheid blijkt, dat het plangebied via de Bedumerweg, de Winsumerweg en de Middelstumerweg voldoende snel en in voldoende mate tweezijdig bereikbaar is. Uit de beoordeling van de bluswatervoorzieningen blijkt, dat het plangebied grotendeels is voorzien van brandkranen. Daarnaast zijn het Winsumerdiep, het Warffumermaar en het Boterdiep te gebruiken als secundaire bluswatervoorzieningen. Het aspect bestrijdbaarheid geeft daarom geen aanleiding tot het treffen van maatregelen.

Zelfredzaamheid

Om te beoordelen of de aanwezige personen in geval van een calamiteit zichzelf in veiligheid kunnen brengen, zijn zowel de mate van zelfredzaamheid van de aanwezige personen als de mogelijkheden om het plangebied snel te verlaten beoordeeld. Daarnaast is beoordeeld of het plangebied in het dekkingsgebied van het Waarschuwing en Alarmering Systeem (WAS) ligt.

Uit de externe veiligheidsnotitie blijkt, dat het bestemmingsplan niet voorziet in de realisatie van objecten waarbij sprake is van langdurig verblijf van groepen verminderd zelfredzame personen, zoals ouderen, zieken en kleine kinderen. De huidige bewoners en werknemers van Onderdendam vormen een gemiddelde

¹ Boiling Liquid Expanding Vapour Explosion; explosie van uitzettend gas ten gevolge van het koken van een vloeistof.

² Handreiking 'Verantwoorde brandweeradvisering', IPO, februari 2010.

Bladzijde 3 van 4
 Onderwerp Notitie externe veiligheid bestemmingsplan
 Onderdendam

bevolkingsgroep uit de samenleving. Deze wordt als zelfredzaam beschouwd. In het plangebied zijn wel bestaande objecten aanwezig, waarbij sprake is van langdurig verblijf van verminderd zelfredzame personen (zie onderstaande tabel).

Uit de tabel blijkt dat Kids2b gesitueerd is binnen de 30 meterzone (plasbrandaandachtsgebied) van de N995. Verbetering van deze situatie zou wenselijk zijn, maar dit betreft een bestaande situatie. Wel adviseer ik u om het bestemmingsplan te controleren op nog onbenutte mogelijkheden voor langdurig verblijf van verminderd zelfredzame personen binnen de 30 meterzone van de N995 en N996.

Objecten met verminderd zelfredzame personen in invloedsgebieden					
kwetsbaar object	Straat	categorie	N995	N996 (W)	N996 (M)
			meter	meter	meter
De Haven	Mr. A.J. van Roijenstraat 7	onderw.<12jr.	85	180	180
Kids2b	Mr. A.J. van Roijenstraat 7	kinderopvang	10	80	80

Afstanden tot risicovolle transportassen, bron Risicokaart (december 2010)

Uit beoordeling van de ontvluchtingsmogelijkheden blijkt, dat het plangebied en de directe omgeving daarvan over het algemeen voldoende mogelijkheden bieden om van de risicobronnen weg te vluchten. Daarnaast blijkt dat het plangebied volledig in het sirenebereik van het WAS ligt. Het aspect zelfredzaamheid geeft hierdoor geen aanleiding tot het treffen van maatregelen.

Conclusie

In het plangebied is sprake van externe veiligheidsrisico's door het vervoer van gevaarlijke stoffen over de N995 en de N996. Omdat het plangebied in het invloedsgebied van deze risicobron ligt is verantwoording van het groepsrisico noodzakelijk. Omdat deze verantwoording nog ontbreekt wordt geadviseerd om dit als nog uit te voeren.

De aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid maken onderdeel uit van de verantwoording van het groepsrisico. Uit beoordeling de bestrijdbaarheid blijkt, dat de bereikbaarheid en de bluswatervoorzieningen over het algemeen voldoende zijn. Uit de beoordeling van de zelfredzaamheid blijkt, dat in het invloedsgebied sprake is van langdurig verblijf van verminderd zelfredzame personen. Dit betreft een bestaande situatie. De ontvluchtings- en signaleringsmogelijkheden blijken voldoende te zijn. Hierdoor geven de aspecten bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid geen aanleiding tot het treffen van maatregelen.

Bladzijde 4 van 4
Onderwerp Notitie externe veiligheid bestemmingsplan
Onderdendam

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Indien u naar aanleiding van deze brief nog vragen heeft, kunt u contact opnemen met de heer Braker.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke extending to the right.

R. Knoop, ondercommandant
Brandweer Regio Groningen

Bijlage 4

Externe veiligheid

Risicoanalyse vervoer gevaarlijke stoffen N995 en N996 in Onderdendam

Opdrachtgever: Sj. Bergsma
gemeente Bedum
Opgesteld door: P.P. van Lennep
Steunpunt externe veiligheid Groningen
Datum: 9 maart 2011
Bijlage: Rekenrapport van de QRA (RBM-II)

Risicoanalyse vervoer gevaarlijke stoffen N995 en N996 in Onderdendam

Inleiding

De gemeente Bedum heeft op 20 januari 2011 gevraagd om de situatie inzake externe veiligheid voor de provinciale wegen N995 en N996 te Onderdendam inzichtelijk te maken. Om de situatie, inzake externe veiligheid voor genoemde provinciale wegen, in kaart te brengen wordt gekeken naar de circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen over de weg (RNVGS) en het basisnet provincie Groningen.

In onderstaande figuur zijn de provinciale wegen N995 en N996 in Onderdendam weergegeven.

Risicovolle transportassen

Externe veiligheidsbeleid laat steeds meer een ontwikkeling zien waarbij een koppeling wordt gelegd tussen risicobron, risicocontour en ruimtelijke ordening. Voor inrichtingen is dit via het Bevi vormgegeven. Voor transport is het Besluit transportroutes externe veiligheid (Btev) in ontwikkeling. In het Btev wordt de ruimtelijke kant van het basisnet voor rijkswegen, spoor en waterwegen vormgegeven. Voor lokale wegen kan het bevoegde gezag (provincie of gemeente) ook een basisnet vaststellen. De provincie Groningen heeft een provinciaal basisnet Groningen ontwikkeld.

De provincie Groningen heeft het ontwerp provinciaal basisnet Groningen in juni 2009 vastgesteld en is daarna voor reacties rondgezonden. De reacties op het ontwerp provinciaal basisnet Groningen en de laatste inzichten rondom het nationaal Basisnet hebben ertoe geleid dat het provinciaal basisnet Groningen, status definitief en vastgesteld door Gedeputeerde Staten d.d. 20 april 2010 er qua opzet anders uitziet dan het ontwerp.

Het provinciaal basisnet Groningen is de uitkomst van een traject waarin aangesloten is bij nationale inzichten over autonome groei. Een traject waarin inzicht is verkregen in geprognosticeerde transportaantallen als gevolg van ontwikkelingen in de Eemshaven en het chemiepark Delfzijl.

Een traject waarin keuzes zijn gemaakt om de relatief veilige situatie die in de provincie Groningen aanwezig is rondom transportassen te behouden. Daarbij mag het vestigingsklimaat voor bedrijven,

die grote transportstromen van gevaarlijke stoffen genereren in de Eemshaven en het chemiepark Delfzijl, niet onnodig worden beperkt. Voor het bestemmingsplan Onderdendam betekent dit:

- PR_{max} van de N995 en N996 niet van toepassing zijn;
- Binnen 30 meter vanaf de rand van de provinciale wegen N995 en N996 geen nieuwe objecten t.b.v. minder zelfredzame personen¹.

De winst van het provinciaal basisnet Groningen is dat er nu een robuust systeem is waarin de externe risico's van transport van gevaarlijke stoffen is beschouwd.

Ten behoeve van ruimtelijke plannen rondom spoor en provinciale wegen hoeft er voor het plaatsgebonden risico (PR) geen berekening meer gemaakt te worden.

In het provinciaal basisnet Groningen zijn situaties beschreven waarin gemeenten bij de besluitvorming van ruimtelijke plannen géén nadere verantwoording (o.a. geen risicoberekening) van het groepsrisico (GR) meer hoeven uit te voeren.

Er zijn referentiewaarden beschikbaar voor situaties waarin wel gerekend moet worden.

Er is een uniforme benadering binnen de provincie Groningen.

Provinciaal basisnet Groningen versus Bestemmingsplan Onderdendam

PR_{max} en 30 meter zone

In het provinciaal basisnet Groningen wordt aangegeven dat als het bestemmingsplan niet wijzigt er sprake van een bestaande situatie. In de overige gevallen is er sprake van een nieuwe situatie en zal er rekening gehouden moeten worden met de PR_{max} en 30 meter zone.

De PR_{max} en de 30 meter zone van de N995 en N996 uit het provinciaal basisnet Groningen liggen in het plangebied Onderdendam. De 30 meter zone is gelegen in de bestemmingen Wonen-1, Wonen-2, Detailhandel, Maatschappelijk, Horeca, Kantoor, Tuin en Groen. De bestemmingen voorzien niet in de oprichting van nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen.

Groepsrisico

Voor transportroutes is het groepsrisico als volgt gedefinieerd: de kans per jaar per kilometer weg dat een groep van 10 of meer personen in de omgeving van de weg in één keer het (dodelijk) slachtoffer wordt van een incident met het vervoer van gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico geeft daarmee de aandachtspunten op de route van het spoor aan waar zich mogelijk een ramp met veel slachtoffers kan voordoen en houdt daarmee rekening met de aard en de dichtheid van de bebouwing in de omgeving van de weg. Het groepsrisico moet worden verantwoord binnen het invloedsgebied. In de Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke stoffen is het invloedsgebied als volgt omschreven:

“het gebied waarin personen nog worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico. Dit gebied wordt bepaald door de berekening van het grootst mogelijke ongeval waar nog bij 1% van de blootgestelde personen dodelijk letsel optreedt.”

Het gebied waarin een aanwezige bevolking nog significant bijdraagt aan het risico is overigens veel kleiner. Een praktische maat daarvoor is de afstand tot de 10-8 contour.

¹ Onder objecten voor minder zelfredzame personen verstaan wij objecten zoals:

- basisscholen en scholen voor bijzonder onderwijs,
- zorginstellingen,
- bejaardenhuizen,
- ziekenhuizen,
- kinderdagopvang,
- aanleunwoningen bij zorginstellingen of bejaardenhuizen,
- dagverblijfplaatsen voor minder zelfredzame personen (bv. sociale werkvoorziening)
- cellencomplex(en) of daarmee gelijkgestelde inrichtingen.

Voor de uitvoering van de QRA is gebruik gemaakt van het rekenprogramma RBM-II versie 1.3 en het rapport is als bijlage 1 bijgevoegd. Volgens voorschrift is een traject van 1 kilometer van de N995 en N996 gemodelleerd.

Langs beide provinciale wegen is een strook geïnventariseerd van 200 meter ter weerszijden van de weg. Voor de personendichtheid is gebruik gemaakt van de professionele risicokaart. Op de professionele risicokaart is de mogelijkheid om een populatiebestand te maken. Het populatiebestand bevat van elk adres in Nederland het aantal in potentie aanwezige personen (bewoners en/of werknemers) en geeft per adres de functie: wonen, werken, gemengd of onbekend. Standaard wordt voor de dagsituatie uitgegaan van een aanwezigheid van 50%.

Voor de frequentie van het aantal transporten is gebruik gemaakt van de referentiewaarden overige provinciale wegen zoals deze zijn opgenomen in het provinciaal basisnet Groningen. Voor de N 995 en N996 zijn dit onderstaande transporten:

referentiewaarden overige provinciale wegen				
LF1	LF2	LT1	LT2	GF3
1.000	2.000	0	0	75

De uitkomst van de berekening laat zien dat het plaatsgebonden risico 10^{-6} niet aanwezig is. Figuur 1 en de tabel 1.1 op bladzijde 2 van het rekenrapport van RBM-II versie 1.3 tonen dat het plaatsgebonden risico 10^{-8} op 23 meter vanaf het hart van de weg ligt.

Het groepsrisico wordt in de grafiek (FN-curve) van bladzijde 5 zichtbaar gemaakt. Hieruit komt naar voren dat de oriënterende waarde niet wordt overschreden. Gezien het conserverend karakter van het bestemmingsplan Onderdendam zal het groepsrisico door het vaststellen van het bestemmingsplan niet veranderen.

Er is geen sprake van ruimtelijke belemmeringen voor wat betreft het aspect externe veiligheid.

Conclusie

Uit de berekening blijkt dat het plaatsgebonden risico 10^{-6} niet aanwezig is. De 30 meter zone is gelegen in de bestemmingen Wonen-1, Wonen-2, Detailhandel, Maatschappelijk, Horeca, Kantoor, Tuin en Groen. De bestemmingen voorzien niet in de oprichting van nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen. Op grond van externe veiligheid is er geen bezwaar tegen realisatie van het bestemmingsplan.

Het berekende groepsrisico voor de provinciale wegen N995 en N996 ligt onder de oriënterende waarde.

Bijlage

1. RBMII berekening N995 en N996 te Onderdendam.

Bijlage 5

Veiligheidsstudie

ONDERZOEK EXTERNE VEILIGHEID

BESTEMMINGSPLAN ONDERDENDAM

Afdeling VROM
Gemeente Bedum
november 2010

1. Inleiding

1.1 Externe Veiligheidsstudie

Ten behoeve van de beoordeling van het aspect externe veiligheid voor het bestemmingsplan is er een veiligheidsstudie uitgevoerd. De studie bestaat uit de volgende onderdelen:

- inventarisatie van de risicobronnen in en nabij het plangebied;
- analyse van de invloed van de risicobronnen op de veiligheid;
- toetsing veiligheidssituatie aan de geldende veiligheidsnormen;
- uitvoering risicoanalyse.

De uitkomsten van het onderzoek vormen de basis voor de externe veiligheidsparaagraaf van het bestemmingsplan Onderdendam. Deze paragraaf is verplicht op grond van o.a. de Wet ruimtelijke ordening.

1.2 Ligging plangebied

Het plangebied bestaat uit de kern Onderdendam. Onderdendam ligt in het noordelijk deel van de gemeente Bedum.

De ligging van het plangebied is onderstaand weergegeven.

2. Toelichting externe veiligheid

2.1 Definitie externe veiligheid

Externe veiligheid gaat over overlijdensrisico's die mensen lopen vanwege gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, spoor, vaarwegen en door buisleidingen. Gevaarlijke stoffen zijn bijvoorbeeld LPG, ammoniak, chloor en propaan. In het begrip risico zijn kansen en effecten aan elkaar gekoppeld. Bij externe veiligheid gaat het om ongelukken met kleine kansen en grote effecten. Het beleidsveld externe veiligheid richt zich op de beheersing van deze risico's.

De risiconormering voor externe veiligheid concentreert zich rond twee begrippen, plaatsgebonden risico (PR) en groepsrisico (GR). Hieronder worden deze toelicht.

Het **plaatsgebonden risico** (PR) biedt burgers in hun woonomgeving een minimum beschermingsniveau tegen gevaarlijke stoffen. Het PR is een wettelijke norm voor bestaande en nieuwe situaties.

Het is de berekende kans per jaar dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongewoon voorval bij een risicobron, aangenomen dat de persoon onafgebroken en onbeschermd op die plaats zou verblijven.

In het plaatsgebonden risico zijn twee kansen verwerkt:

- de kans op het plaatsvinden van een ongeluk waarbij een gevaarlijke stof vrijkomt.
- De kans dat een persoon daadwerkelijk overlijdt als gevolg hiervan. Deze kans mag maximaal 1 op een miljoen (10^{-6}) per jaar zijn.

Men kan de kans met een risicocontour ruimtelijk weergeven. Deze contour verbindt plaatsen in de omgeving van de risicobron met een overlijdenskans van één op een miljoen. Binnen de 10^{-6} contour mogen geen nieuwe kwetsbare objecten (zoals bijvoorbeeld woningen en scholen) worden geplaatst.

Met het **groepsrisico** (GR) wordt een maat gegeven voor de maatschappelijke ontwrichting bij een ramp.

Het is de kans per jaar dat een groep van ten minste 10 personen tegelijk overlijdt als rechtstreeks gevolg van de aanwezigheid in het invloedsgebied van een risicobron én een ongewoon voorval binnen de risicobron waarbij een gevaarlijke stof betrokken is.

De hoogte van het groepsrisico is afhankelijk van twee factoren:

- de jaarlijkse kans dat zich een ongeval met een gevaarlijke stof voordoet;
- het aantal potentiële slachtoffers in het invloedsgebied van een risicovolle activiteit.

Het groepsrisico legt een relatie tussen deze twee factoren. Voor het groepsrisico geldt een orientatiewaarde. Dit is geen wettelijke norm maar een ijkpunt. Overheden moeten bij besluiten iedere verandering boven of onder deze waarde verantwoorden.

Men kan het groepsrisico niet ruimtelijk weergeven. Het wordt uitgedrukt in een grafiek, waarin het aantal slachtoffers wordt uitgezet tegen de cumulatieve kans dat de groep slachtoffer wordt van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico dient verplicht te worden bepaald binnen het invloedsgebied van een risicovolle activiteit en dient verantwoord te worden in het bestemmingsplan.

In het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de Circulaire risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen is een verplichting tot verantwoording van het groepsrisico in het invloedsgebied opgenomen. Deze verantwoordingsplicht houdt in dat iedere wijziging met betrekking tot planologische keuzes moet worden onderbouwd én verantwoord door het bevoegde gezag. Hierbij geeft het bevoegde gezag aan of het groepsrisico in de betreffende situatie aanvaardbaar wordt geacht.

Daarnaast speelt het Plasbrand Aandachtsgebied (PAG) een belangrijke rol bij de beoordeling van externe veiligheid. Het PAG betreft de zone waarbinnen de effecten van een ongeluk met brandbare vloeistoffen een dodelijk effect hebben. Voor sommige wegen en het spoor ligt deze grens op 30 meter, voor sommige vaarwegen bedraagt deze zone 25 meter.

In het kader van artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening heeft de Hulpverleningsdienst Groningen een adviserende rol op grond van extern veiligheidsbeleid. Er dient nog een voorbespreking te worden gehouden over het bestemmingsplan Onderdendam. Daarvoor dient o.a. deze notitie.

3. Wettelijk kader

3.1 Inleiding

Om de externe veiligheidsrisico's te beheersen heeft de Rijksoverheid een aantal nota's, circulaire en besluiten opgesteld die leidend zijn voor externe veiligheidstaken van de provincie en gemeenten. Het gaat daarbij om wet- en regelgeving waarin risiconormen zijn gesteld voor respectievelijk inrichtingen, transport van gevaarlijke stoffen en buisleidingen. Het Rijksbeleid staat niet op zichzelf. Ook de provincie Groningen heeft veiligheidskaders vastgesteld.

3.2 Rijksbeleid

Risicobedrijven

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) bevat veiligheidsnormen voor (grote) bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Daarnaast stelt het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo-1999) eisen aan de meest risicovolle bedrijven in Nederland. Het Bevi verplicht gemeenten en provincies rekening te houden met de externe veiligheid als er een milieuvergunning wordt verleend of een bestemmingsplan wordt gemaakt. Op basis van artikel 13 van het Bevi dient de toename van het GR als gevolg van een ruimtelijk besluit te worden verantwoord.

Vervoer gevaarlijke stoffen

Ten aanzien van transportrisico's zijn de Wet vervoer gevaarlijke stoffen, de Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen en de Circulaire 'Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen' verschenen. De circulaire bevat veiligheidsnormen voor het vervoer en voor ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van transportroutes. Gemeenten moeten hier rekening mee houden bij het opstellen van ruimtelijke plannen.

Buisleidingen

Voor aardgastransportleidingen geldt op dit moment nog de Circulaire 'Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen 1984'. Het Ministerie van VROM heeft hierin vaste veiligheidsafstanden vastgelegd die aangehouden moeten worden tussen een buisleiding en bebouwing. Deze circulaire wordt op 1 januari 2011 vervangen door het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb), naar analogie van het Bevi. Voor buisleidingen gelden dan geen vaste afstanden meer maar wordt gekeken naar het plaatsgebonden risico (PR) en het groepsrisico (GR). Het plaatsgebonden risico voor een kwetsbaar object, veroorzaakt door een buisleiding, mag niet hoger zijn dan 10^{-6} per jaar waarbij een maximale risico-afstand geldt van 5 meter. Buiten deze afstand geldt een kleiner risico dan 10^{-6} . Bij de vaststelling van een bestemmingsplan, op grond waarvan de bouw van een kwetsbaar object bij een buisleiding wordt toegelaten, wordt een waarde in acht genomen van 10^{-6} per jaar met betrekking tot het PR. Deze waarde kan, vooruitlopend op het Besluit, middels een berekening verantwoord worden.

3.3 Provinciaal Basisnet Groningen

Voor de provinciale wegen heeft de provincie het provinciaal basisnet Groningen opgesteld (Veilig op weg, veiligheid rondom de weg, vastgesteld op 20 april 2010). Het provinciale basisnet bevat daarnaast aanvullende regels voor rijks- en spoorwegen ten behoeve van extra bescherming voor minder zelfredzame personen. In het provinciale basisnet wordt een koppeling gelegd tussen een risicobron, de risicocontour en de ruimtelijke ordening gericht op het transport van gevaarlijke stoffen. Het provinciaal basisnet geldt niet voor gemeentelijke wegen.

3.4 Inventarisatiedocument EV gemeente Bedum

In 2007 is het Inventarisatiedocument Externe Veiligheid gemeente Bedum vastgesteld. Het inventarisatiedocument is in 2009 geactualiseerd en opnieuw door het college vastgesteld. De gehele gemeente is in kaart gebracht voor wat betreft alle van belang zijnde aspecten in het kader van externe veiligheid. Het betreft in dit geval de volgende aspecten:

- het gebruik en de opslag van gevaarlijke stoffen bij risicovolle inrichtingen;
- het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg;
- het vervoer van gevaarlijke stoffen over het spoor;
- het vervoer van gevaarlijke stoffen door buisleidingen.

De inventarisatie externe veiligheid is tevens de basis voor de Risicokaart Groningen en het Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS), een landelijke databank voor 'gevaarlijke inrichtingen'. Het document dient als basis voor de externe veiligheid paragraaf van een bestemmingsplan.

4. Risicosituatie plangebied

4.1 Inventarisatie risico's

Om de risico's in kaart te brengen t.b.v. het bestemmingsplan Onderdendam heeft er een inventarisatie plaatsgevonden van de potentiële risicobronnen in en nabij het plangebied. Risicobronnen zijn:

- bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden opgeslagen of geproduceerd;
- transportassen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen;
- buisleidingen voor het transport van aardgas onder hoge druk en voor K1, K2 en K3-vloeistoffen (brandgevaarlijke vloeistoffen).

De inventarisatie bestaat in eerste instantie uit het in kaart brengen van de risicobronnen in en nabij het plangebied en uit een analyse van de invloed die deze bronnen hebben voor de veiligheid.

De volgende informatiebronnen vormen de basis voor de inventarisatie:

- het Inventarisatiedocument Externe Veiligheid gemeente Bedum, 2009;
- Het Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS);
- Risicokaart provincie Groningen;
- Prognoses Prorail voor de periode 2010-2020;
- Provinciaal basisnet Groningen;
- Gemeentelijk inrichtingenbestand;
- Leidinggegevens van de Gasunie;
- Leidinggegevens van Enexis.

4.2 Risicobronnen bestemmingsplan Onderdendam

Op de volgende pagina staat een overzicht van de resultaten van de inventarisatie

Bedrijven

Er bevinden zich geen risicovolle bedrijven in of nabij het plangebied. Het bedrijfsterrein van FrieslandCampina aan Boterdiep Wz 45 te Bedum (risicovol bedrijf) bevindt zich op een afstand van minimaal 2.200 meter ten zuiden van het plangebied. De plaatsgebonden risicocontour (PR 10^{-6}) bevindt zich binnen de grenzen van de inrichting.

Transport van gevaarlijke stoffen

Wegen:

- Bedumerweg: maakt deel uit van het provinciale basisnet;
- Middelstumerweg: maakt deel uit van het provinciale basisnet;
- Winsumerweg: maakt deel uit van het provinciale basisnet.
- Er worden geen grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen over de bovenvermelde wegen vervoerd

Spoorwegen:

- Spoorlijn Groningen-Delfzijl maakt deel uit van het landelijke en provinciale basisnet. De afstand bedraagt minimaal 2.600 meter tussen het plangebied en de spoorlijn. Er vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats over de spoorlijn. Het invloedsgebied bedraagt 1250 meter aan weerszijden van de spoorbaan. Het plangebied bevindt zich buiten het invloedsgebied van de spoorbaan. Het plaatsgebonden risico voor plasbranden rondom de spoorbaan bedraagt 30 meter. Het plangebied ligt buiten de invloedsfeer van een plasbrand.

Vaarwegen:

- Er bevinden zich geen risicovolle vaarwegen in of nabij het plangebied.

Buisleidingen

- Er bevinden zich geen buisleidingen in of nabij het plangebied. De dichtstbijzijnde hogedruk aardgasleiding van de Gasunie ligt op een afstand van 2.800 meter van het plangebied. Het invloedsgebied van deze leiding bedraagt 70 meter. Het plangebied ligt buiten het invloedsgebied van de hogedruk aardgasleiding.

4.3 Conclusie inventarisatie

Uit de inventarisatie blijkt dat in de omgeving van het plangebied een aantal risicobronnen aanwezig zijn. Ook binnen het plangebied bevinden zich risicobronnen. Binnen het plangebied betreffen het de wegen Bedumerweg (N995), de Winsumerweg (N996) en de Middelstumerweg (N996). Het invloedsgebied van deze risicobronnen valt over het plangebied. Voor deze risicobronnen moet daarom een risicoanalyse worden gemaakt. Het invloedsgebied van de risicobronnen buiten het plangebied (FrieslandCoberco en de spoorlijn) valt buiten het plangebied. Hiervoor wordt geen risicoanalyse gemaakt. In het volgende hoofdstuk wordt verder op de risicoanalyse van de wegen in Onderdendam ingegaan.

5. Nader onderzoek relevante risicobronnen

5.1 Inleiding

De aanwezigheid van risicobronnen heeft consequenties voor de veiligheid van het bestemmingsplan als er risicocontouren (PR) of invloedsgebieden van het groepsrisico (GR) over het plangebied liggen. Zoals al aangegeven zijn er risicocontouren aanwezig op het plangebied. Onderstaand wordt verder aangegeven of de risico's aanvaardbaar zijn en of er een verantwoordingsplicht bestaat. Ook wordt aangegeven of de aanwezigheid van risicobronnen het treffen van veiligheidsmaatregelen of het opnemen van aanvullende voorschriften noodzakelijk maakt.

5.2 Provinciaal basisnet Groningen

5.2.1 Algemeen

Het primaire doel van het provinciale basisnet Groningen is het creëren van een robuust systeem waarin het vervoer van gevaarlijke stoffen wordt gefaciliteerd en niet leidt tot knelpunten in de toekomst. De externe risico's van transport van gevaarlijke stoffen worden met behulp van een risicorekenmodel omgezet in risicocontouren. De 10-6 risicocontour is een milieunorm en heeft ruimtelijke gevolgen voor de omgeving. Juist omdat transport een dynamisch proces is, kunnen risicocontouren zich verplaatsen. Er is daarom een modus gezocht waarin het transport haar dynamiek kwijt kan en waarbij men in de ruimtelijke ordening weet waar men aan toe is.

Het transport van gevaarlijke stoffen kan bij een calamiteit leiden tot een ongeval waarbij slachtoffers buiten de transportas kunnen vallen. Omdat het transport van benzine en diesel verreweg het grootste deel van het transport van gevaarlijke stoffen in bulkvorm beslaat, is het scenario *hittebelasting als gevolg van een plasbrand* het meest geloofwaardige scenario. Het effectgebied van het scenario *hittebelasting als gevolg van een plasbrand* is 30 meter rondom wegen en spoorwegen. In het provinciaal basisnet wordt deze 30-meterzone gebruikt voor de bescherming van minder zelfredzame personen. De provincie houdt rekening met het effect, niet met de kans. Gevolg is dat één transport van brandbare vloeistoffen al kan leiden tot een effect van 30 meter.

5.2.2 Ruimtelijke gevolgen

Het provinciaal basisnet Groningen heeft voor wat betreft de risicoruimte (PR_{max}) betrekking op de ruimte rondom provinciale wegen, in dit geval de Bedumerweg, de Winsumerweg en de Middelstumerweg. Rondom alle provinciale wegen ligt een zone van 30 meter aan weerszijden van de transportroute. Binnen de 30 meter zone worden geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen geprojecteerd. De 30 meter zone wordt gerekend vanaf de rand van de infrastructuur. Onder objecten voor minder zelfredzame personen wordt o.a. verstaan:

- basisscholen;
- zorginstellingen;
- bejaardenhuizen;
- kinderopvang;
- aanleunwoningen;
- dagverblijfplaatsen voor minder zelfredzame personen

Voor wat betreft het groepsrisico dient een nadere verantwoording uitgevoerd te worden indien een geprojecteerd ruimtelijk plan binnen 200 meter van de transportroute gelegen is. Dat is hier niet het geval.

5.2.2.1 Conclusie

Door het mogelijke vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg is in het plangebied sprake van een risicoruimte (PR_{max}). Langs de Bedumerweg, de Winsumerweg en de Middelstumerweg ligt een zone van 30 meter aan weerszijden van deze transportroute. Binnen deze 30 meter zone mogen geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen geprojecteerd worden.

Het bestemmingsplan Onderdendam betreft het actualiseren van het 'oude' bestemmingsplan Onderdendam. Binnen de 30 meter zone van de Bedumerweg, Winsumerweg en Middelstumerweg worden geen nieuwe objecten ten behoeve van minder zelfredzame personen geprojecteerd zodat voldaan wordt aan de uitgangspunten van het basisnet Groningen.

6. Conclusie

Uit de beoordeling en toetsing blijkt dat voldaan kan worden aan de veiligheidsnormen. De geplande ontwikkeling past binnen het geldende beleidskader. Samenvattend kan worden geconcludeerd dat de externe veiligheidssituatie geen belemmering vormt voor de vaststelling van het bestemmingsplan. Ondanks de beoogde maatregelen blijft de kans op een ongeval echter altijd aanwezig (restrisiko). Daarvan wordt kennis genomen. Deze notitie kan als bijlage toegevoegd worden aan het Bestemmingsplan Onderdendam. De notitie dient nog te worden voorgelegd ter advisering aan de Hulpverleningsdienst Groningen.

Bijlage 6

Berekening molenbiotoop

berekening molenbiotoop / beschermingszones Molen Hunsingo Onderdendam

december 2010 /hp

gegevens stellingmolen

stellinghoogte	9,60 m
askophoogte	19,20 m

berekening op basis van gegevens De Hollandsche Molen (www.molenbiotoop.nl)

De biotoopformule: de huidige standaard

De biotoopformule is een eenvoudige manier om de maximaal aanvaardbare hoogte van obstakels rond een molen te berekenen, dusdanig dat de molen hier geen onoverkomelijke hinder van ondervindt. De biotoopformule wordt dus vooral toegepast om te kunnen bepalen of een obstakel op een bepaalde afstand van de molen al dan niet 'te hoog' is. De eerste 100 meter dient vrij te zijn van obstakels. Vanaf 100 meter geldt een oplopende lijn die met de volgende formule te bepalen is.

$$H(x) = x/n + c * z$$

waarin:

$H(x)$ = maximale toelaatbare hoogte van een obstakel op afstand x (in meters)

x = afstand van een obstakel tot de molen (in meters)

n = een constante, afhankelijk van de ruwheid van de omgeving en de maximaal toelaatbare windreductie.

Hiervoor worden de volgende waarden gebruikt: 140 voor open, 75 voor ruw en 50 voor gesloten gebied.

c = een constante, afhankelijk van de maximaal toelaatbare windreductie, gewoonlijk met de waarde 0,2

z = askophoogte (helft van lengte gevlucht + eventueel de hoogte van de belt, berg of stelling)

Wil men de afstand berekenen waarop een obstakel van een bepaalde hoogte geplaatst mag worden, dan is de volgende, herschreven formule praktischer.

$$X = n * (H(x) - c * z)$$

De twee gebruikte constanten in bovenstaande formules behoeven een nadere toelichting. Zij houden verband met de maximaal toelaatbare windreductie waarbij een molen nog zonder grote problemen in bedrijf kan zijn. Bij een reductie van de wind tot 95% neemt het vermogen van een molen met 14% af. Een nog grotere windreductie zorgt al snel voor een reductie in het molenvermogen van 25%. Daardoor dreigt een onwerkbaar situatie te ontstaan. De algemeen gebruikte waarden voor de constanten zijn gebaseerd op een compromis. Als uitgangspunt is gekozen voor een maximaal toelaatbare windreductie van 5%. Deze waarde is verwerkt in de constanten n en c .

Een tweede factor waarmee rekening dient te worden gehouden is de 'ruwheid' van het oppervlak rond de molen, die van invloed is op de windsnelheid. Op enkele meters boven een ruw oppervlak, zoals beplanting of bebouwing, is de windsnelheid gehalveerd ten opzichte van een referentiehoogte van 60 meter. Boven water, de minst ruwe omgeving, is deze afname slechts zo'n 20%. In de biotoopformule wordt de mogelijkheid gegeven om, afhankelijk van de ruwheid van de omgeving, een waarde voor de constante n in te vullen. Hoe hoger de ruwheid van de omgeving, hoe lager de waarde die hiervoor dient te worden ingevuld.

De drie ruwheidscategorieën zijn als volgt.

Open: Vlak land met alleen oppervlakkige begroeiing (gras) en soms geringe obstakels. Bijvoorbeeld startbanen, weiland zonder windsingels, braakliggend bouwland.

Ruw: Bouwland met afwisselend hoge en lage gewassen. Grote obstakels (rijen bebladerde bomen, lage boomgaarden enzovoort) met onderlinge afstanden van omstreeks tien tot vijftien maal hun hoogte. Wijngaarden, maisvelden en dergelijke

Gesloten: Bodem regelmatig en volledig bedekt met vrij grote obstakels, met tussengelegen ruimten niet groter dan enkele malen de hoogte van de obstakels. Bijvoorbeeld bossen en lage bebouwing.

De berekening kan nog verder worden verfijnd door ter plaatse de biotoop te bekijken en de ruwheid van het terrein in verschillende richtingen rondom de molen te inventariseren. Zo zal bij een molen aan de rand van een dorp een bepaalde sector wellicht 'open' zijn, terwijl de dorpskant 'ruw' of 'gesloten' is. In dat geval dienen er dus meerdere berekeningen uitgevoerd te worden om de aanvaardbare obstakelhoogte te bepalen.

Zoals gezegd gelden voor de eerste 100 meter rond de molen andere regels. Het is namelijk gebleken dat de verstoring van de wind direct achter een obstakel zeer groot is. Bij grondzeilers dient zodoende de eerste 100 meter geheel vrij te zijn van bebouwing of beplanting, terwijl de obstakels bij een belt-, berg- of stellingmolen hier in ieder geval niet boven de belt, berg of stelling mogen uitkomen. Vanaf 100 meter geldt als maximaal aanvaardbare hoogte een oplopende lijn die met de biotoopformule berekend wordt. Wanneer de omgeving van een molen voldoet aan deze eisen is er sprake van een toelaatbare situatie. Alles wat boven de lijn uitkomt dient kritisch te worden bekeken.

Bij strikte toepassing van de biotoopformule kan blijken dat rond een stellingmolen ook obstakels die onder de stellinghoogte blijven niet aanvaardbaar zijn, zelfs op een afstand van meer dan 100 meter. Theoretisch is dat juist. Zoals elders uitgelegd, reikt de invloed van een obstakel namelijk tot ongeveer tweemaal zijn eigen hoogte. In de praktijk is dit echter moeilijk te verkopen. In de praktijk wordt daarom aangehouden dat alles wat niet hoger is dan de stellinghoogte aanvaardbaar is.

In de praktijk resulteert de biotoopformule bij een grondzeiler in open gebied ongeveer in de eerder genoemde 1 op 100 regel. Dit betekent dat elke 100 meter verder van de molen het obstakel 1 meter hoger mag zijn. Slechts in een open polderlandschap is dit werkelijk haalbaar. De toepassing van de formule is een eerste benadering, die gevolgd moet worden door een preciezere beoordeling wanneer de normen worden overschreden. Een te bouwen boerderij met een nokhoogte van 10 meter zou dan op zo'n kilometer van de molen moeten staan. In dergelijke gevallen wordt geadviseerd wel bezwaar aan te tekenen wanneer nieuwbouw plaatsvindt binnen 400 meter van de molen. In een stedelijk, gesloten gebied is een omrekening naar een dergelijke vuistregel niet mogelijk, omdat de invloed van de askoophoogte van stellingmolen, beltmolen of bergmolen tot andere uitkomsten leidt.

Berekening:

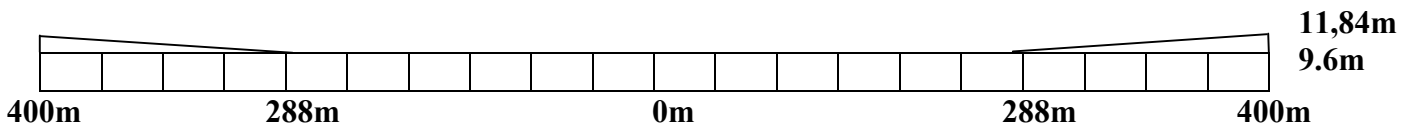
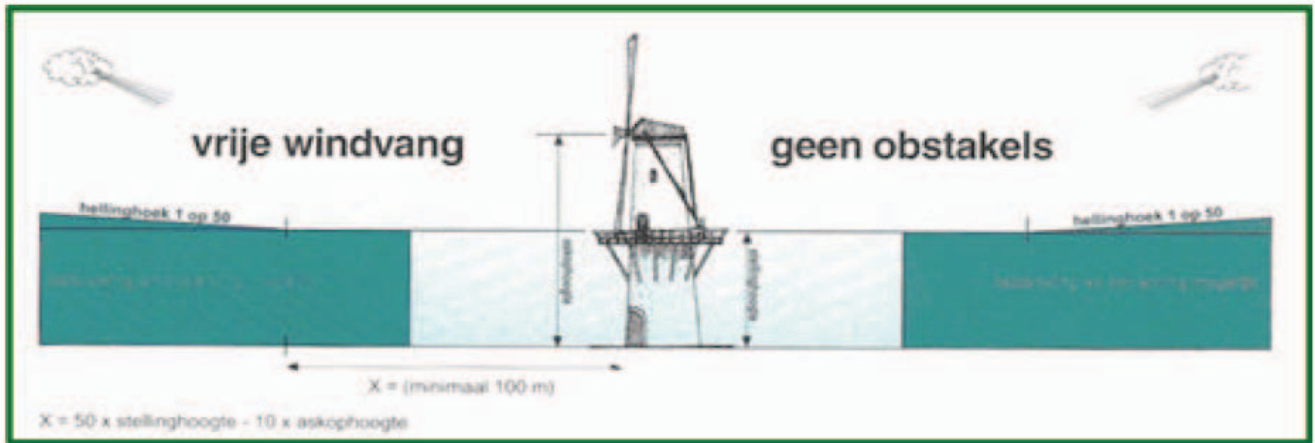
Vraag tot hoever van de molen dienen de obstakels onder de stellinghoogte van de molen te blijven?

$$H(x) = x/n + c \cdot z \quad \text{of} \quad X = n \cdot (Hx - c \cdot z)$$

n =	50
Hx	9,6
c =	0,2
z =	19,2

$$50(9,6 - 0,2 \cdot 19,2) = \quad \mathbf{288m}$$

- per 100m lopen de toelaatbare bouwhoogtes met 2m op (1:50)
- op 400m bedraagt de toelaatbare bouwhoogte $9,6m + 112/100 \cdot 2 = 11,84m$
- buiten 400m gelden er geen beperkingen

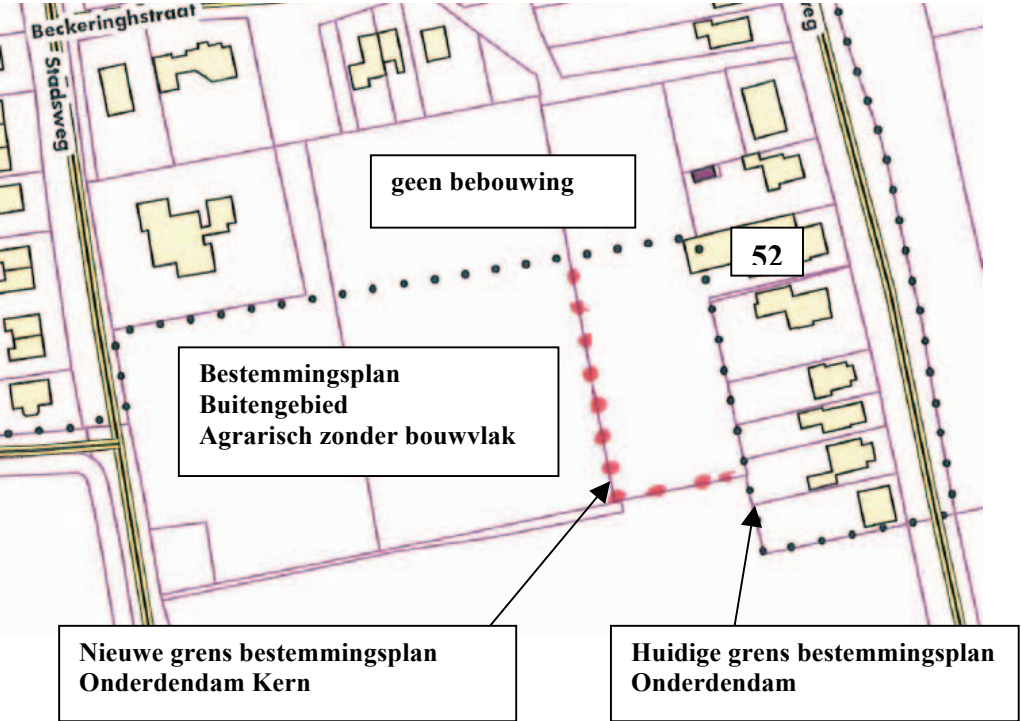

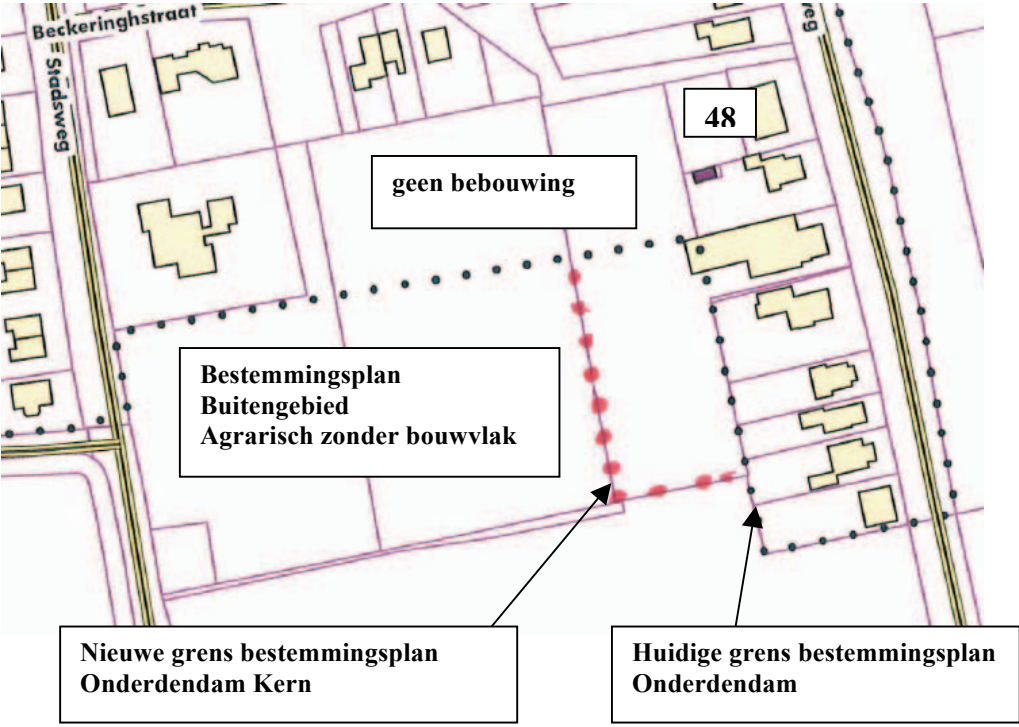
Beschermingszones molen Hunsingo

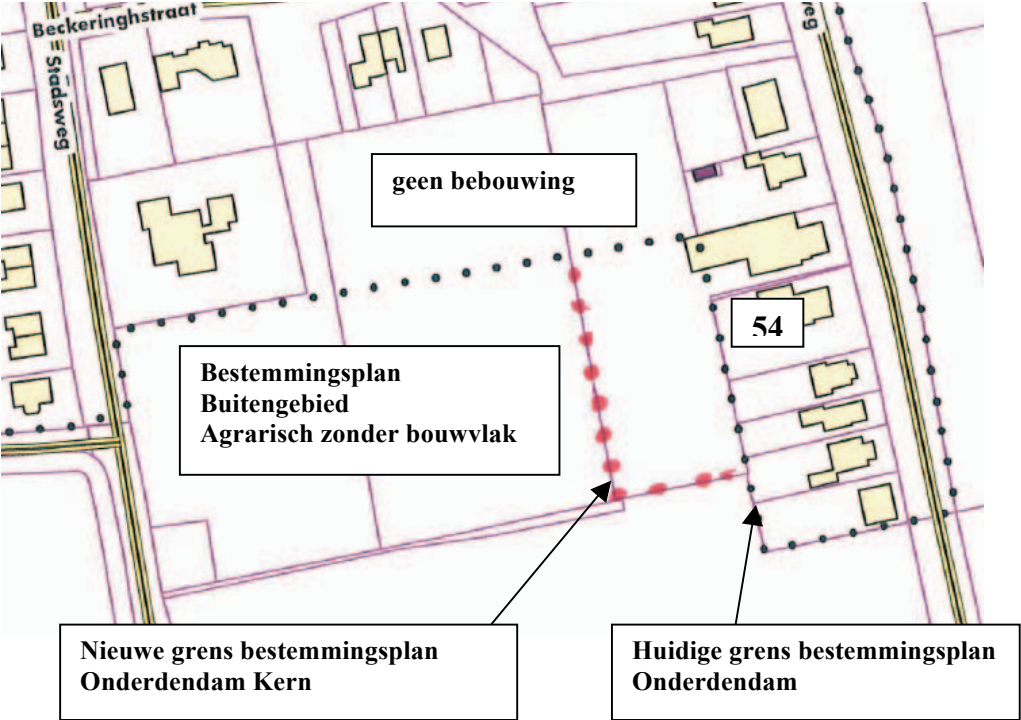
Bijlage 7

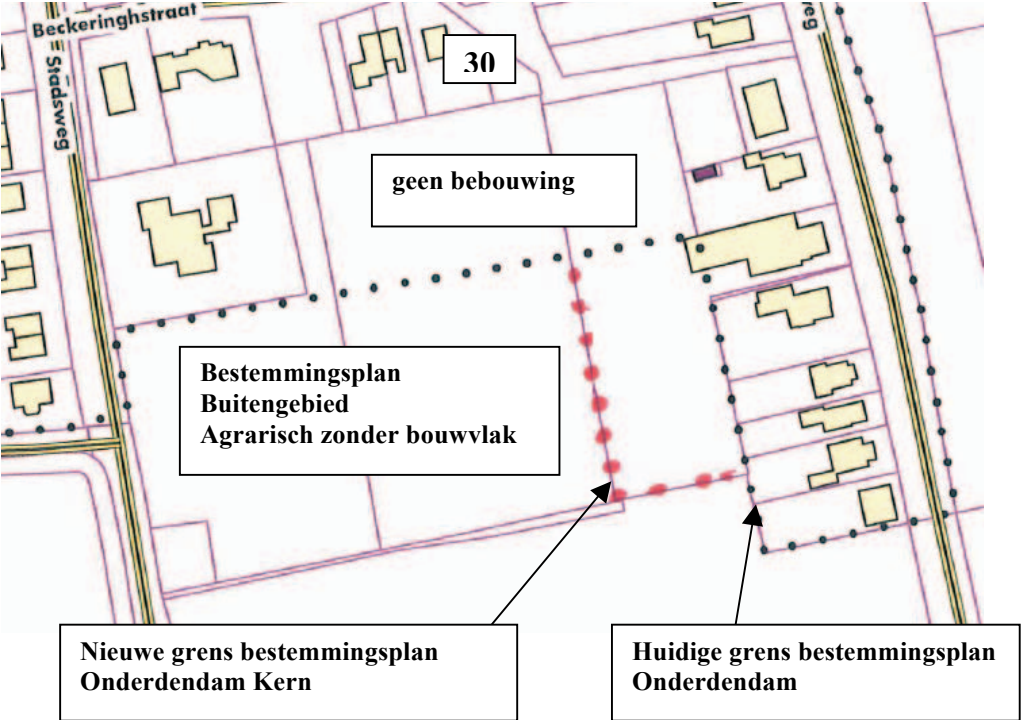
Inspraakreacties

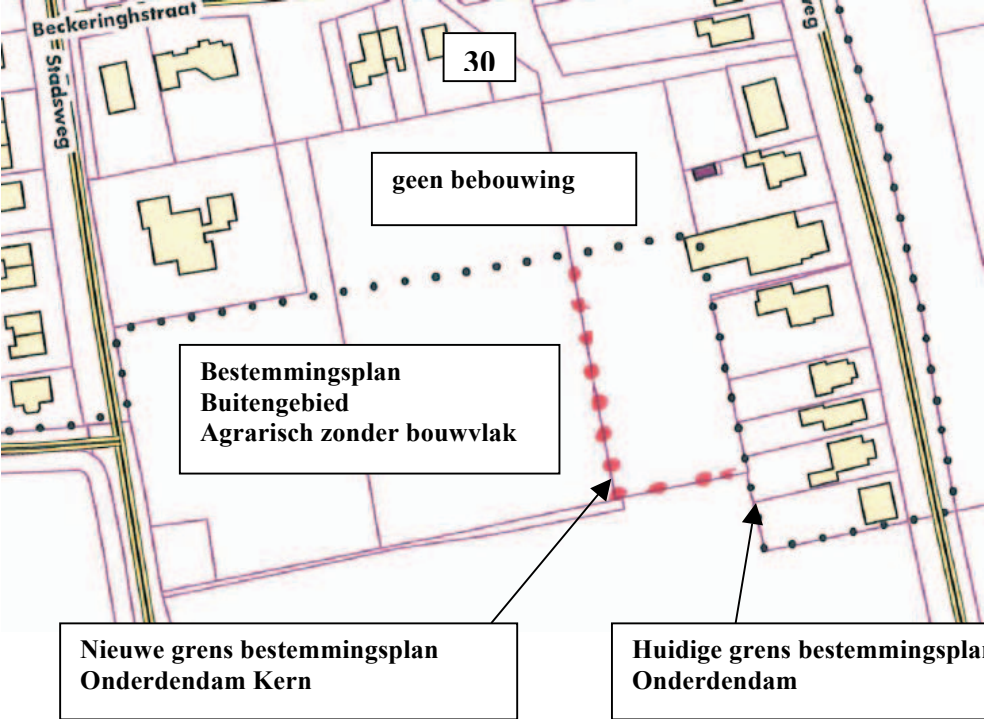
**VERWERKING INSpraakREACTIES INVENTARISATIE BESTEMMINGSPAN
ONDERDENDAM KERN
NAAR AANLEIDING VAN DE INLOOPBIJeenKOMST
D.D. 5 OKTOBER 2010**

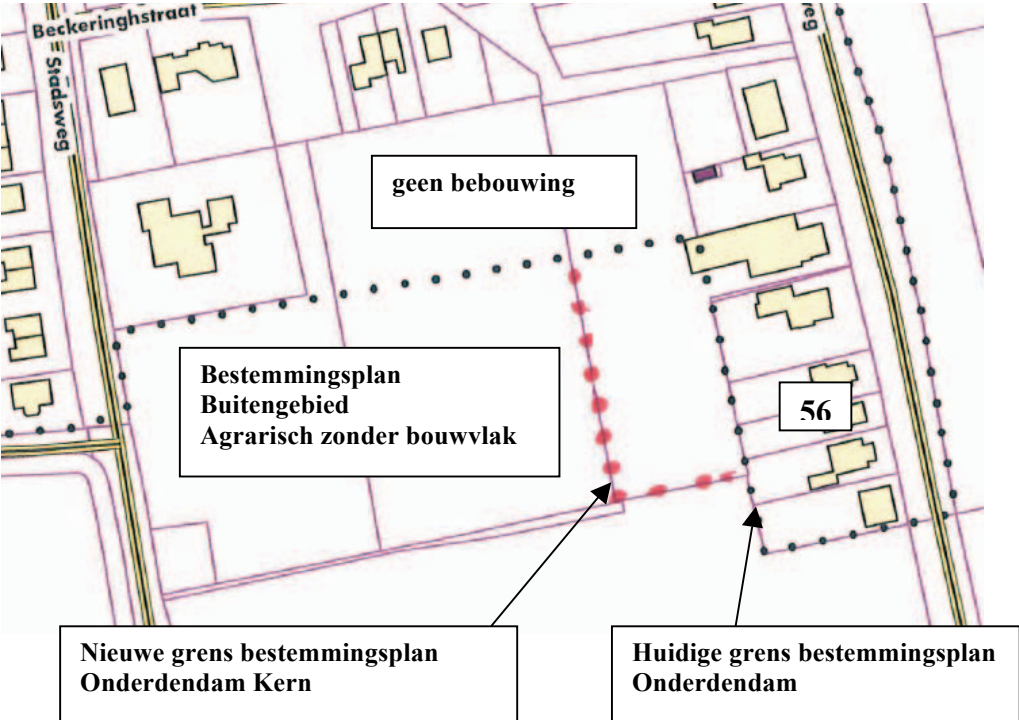
NR. 1	<p>REACTIE: Wij willen de grens van het buitengebied graag verleggen, zodat hij achter onze 'landerijen' komt te liggen. Dus geen nieuwbouw op de landerijen achter de Bedumerweg.</p>
	<p>ANTWOORD: Indiener bewoont een 'woonboerderij' aan de Bedumerweg 52 te Onderdendam. Deze boerderij heeft in het vigerende bestemmingsplan nog een agrarische bestemming. Bij de inventarisatie hebben wij aangegeven, dat wij voornemens zijn om aan het pand – conform het huidige gebruik – een woonbestemming toe te kennen. Daarbij zullen de gronden aan de westzijde, gelegen achter het bebouwingslint van de Bedumerweg, die eigendom zijn van indiener binnen het bestemmingsplan Onderdendam Kern worden gebracht. Bij de herziening van het bestemmingsplan zullen geen nieuwbouwlocaties voor woningen worden ontwikkeld. Daarbij zullen geen bouw mogelijkheden worden toegekend, dit is ook van toepassing op de overige onbebouwde gronden gelegen tussen Bedumerweg, Beckeringsstraat en Stadsweg. Een en ander is op onderstaand kaartje in beeld gebracht.</p>

<p>NR. 2</p>	
	<p>REACTIE: ‘Open gebied’ tussen Bedumerweg 48 t/m 56 en Stadsweg ter hoogte van de voormalige school ‘De Kleine Wereld’ moet agrarische bestemming houden en niet worden bebouwd. De kruisstructuur van het dorp moet gehandhaafd blijven.</p>
	<p>ANTWOORD: Bij de herziening van het bestemmingsplan zullen geen nieuwbouwlocaties voor woningen worden ontwikkeld. Een en ander is op onderstaand kaartje in beeld gebracht.</p>

<p>NR. 3</p>	
	<p>REACTIE: Open weidegebied tussen Bedumerweg 48 t/m 54 en Stadsweg moet in mijn visie open weidegebied blijven. In mijn ogen zou bebouwing van dit gebied het aanzien van het dorp een absoluut negatief effect hebben. Voorts worden opmerkingen gemaakt over de uitgevoerde wegreconstructie van de Bedumerweg.</p>
	<p>ANTWOORD: Bij de herziening van het bestemmingsplan zullen geen nieuwbouwlocaties voor woningen worden ontwikkeld. Een en ander is op onderstaand kaartje in beeld gebracht. De geplaatste opmerkingen over de uitgevoerde wegreconstructie van de Bedumerweg vallen buiten de bestemmingsplanherziening. Hierover wordt overleg gepleegd met de Vereniging Dorpsbelangen Onderdendam en met de buurt.</p>

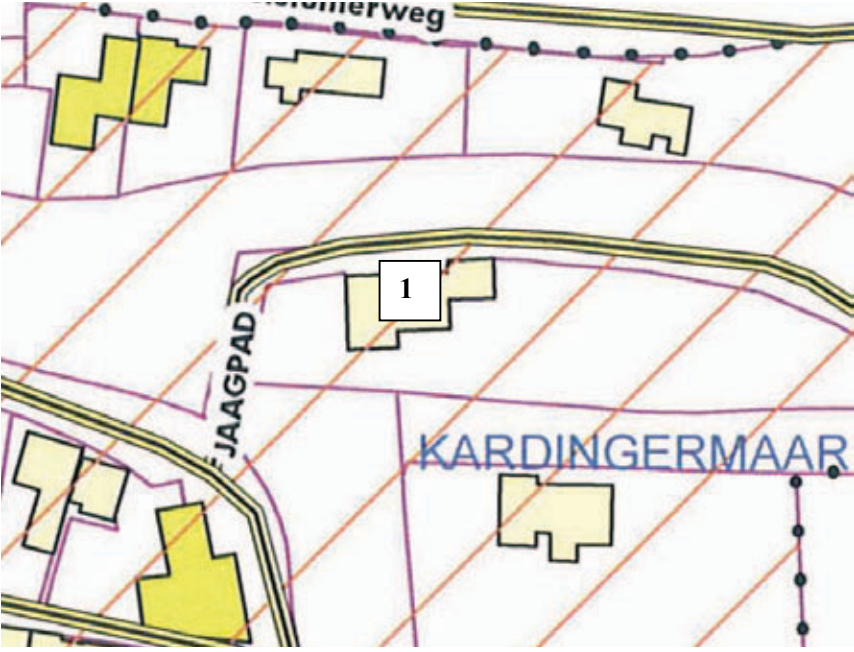
<p>NR. 4</p>	
	<p>REACTIE: De grens binnen- buitengebied verder zuidelijk en verder af van achterkant bebouwing van Bedumerweg 48 t/m 56.</p>
	<p>ANTWOORD: Wij zien geen aanleiding om de gehele grens verder in zuidelijke richting op te schuiven. Alleen aan de achterzijde van Bedumerweg 52 zijn wij voornemens om dat wel te doen, omdat deze gronden bij de Bedumerweg 52 behoren. Overigens zijn in het bestemmingsplan Buitengebied aan deze gronden geen bouwmogelijkheden toegekend en zijn wij ook voornemens om aan de gronden, die vallen binnen het nieuwe bestemmingsplan Onderdendam kern geen bouwmogelijkheden toe te kennen. Een en ander is op onderstaand kaartje in beeld gebracht.</p>

NR. 5	
	<p>REACTIE: Gebied tussen Boterdiep en Stadsweg moet een open weiland blijven. Geen bebouwing!</p>
	<p>ANTWOORD: Bij de herziening van het bestemmingsplan zullen geen nieuwbouwlocaties voor woningen worden ontwikkeld. Een en ander is op onderstaand kaartje in beeld gebracht.</p>

<p>NR. 6</p>	
	<p>REACTIE: Graag het karakteristieke van lintbebouwing behouden in zijn algemeenheid voor het dorp. Dus geen kommen volbouwen.</p>
	<p>ANTWOORD: Bij de herziening van het bestemmingsplan zullen geen nieuwbouwlocaties voor woningen worden ontwikkeld. Een en ander is op onderstaand kaartje in beeld gebracht.</p>

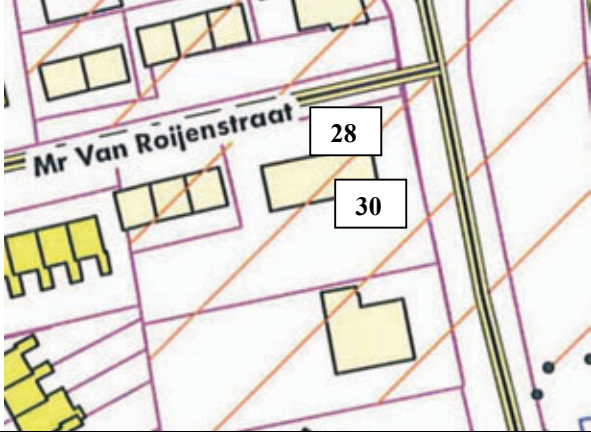

<p>NR. 7</p>	
	<p>REACTIE: Op de inventarisatietekening ontbreekt onze garage. Gaarne op tekening aanvullen.</p> <p>ANTWOORD: De garage staat niet op de GBKN (Grootschalige BasisKaart Nederland) die wij gebruiken als ondergrond. Bij het toe te kennen bouwvlak voor het perceel Warffumerweg 10 zullen wij rekening houden met de garage en het bouwvlak zodanig vormgeven dat de garage hier binnen valt, zo nodig zal eveneens de begrenzing van het bestemmingsplan worden aangepast.</p>
	<div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div data-bbox="268 566 874 1055"> </div> <div data-bbox="898 566 1492 1014"> </div> </div>

<p>NR. 8</p>	
	<p>REACTIE: Er ontbreekt nog een schuur van 9 bij 3 meter op de tekening van deze kavel.</p> <p>ANTWOORD: De schuur staat niet op de GBKN (Grootschalige BasisKaart Nederland) die wij gebruiken als ondergrond. Bij het toe te kennen bouwvlak voor het perceel Stadsweg 1B zullen wij rekening houden met de schuur en het bouwvlak zodanig vormgeven dat de schuur hier binnen valt.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div data-bbox="268 497 788 898"> </div> <div data-bbox="855 497 1439 898"> </div> </div>

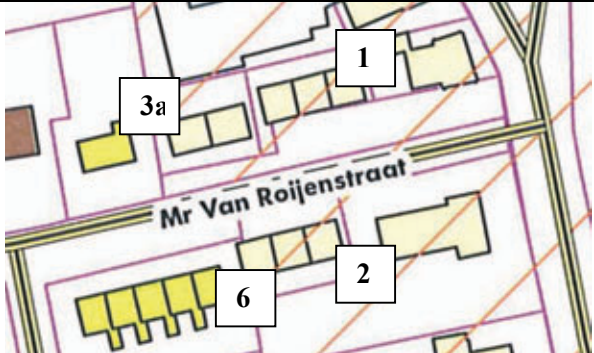

NR. 9	
	<p>REACTIE: In de toekomst een wens om de veranda aan de zuidzijde terug te bouwen tot situatie circa 1900. Tevens wens om tuinrichting aan te passen:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. schutting vervangen door gemetselde muur; b. oprichten tuinkas.
	<p>ANTWOORD:</p>
	<p>Het perceel Boterdiep Oz 1 ligt op een landtong binnen het beschermde dorpsgezicht van Onderdendam.</p> <p>Daarbij zijn ter plaatse het woonhuismonument + de groenelementen (tuin en bomen) beeldbepalend. Het is ongewenst om de tuin 'vol' te bouwen met bijgebouwen etc. De gevraagde bebouwingmogelijkheden zijn echter beperkt van aard en daarom wel in te passen. In overleg met de eigenaar zullen de bouwvlakken voor de veranda en kas worden bepaald, die vervolgens op de verbeelding van het bestemmingsplan zullen worden aangegeven. Dit geldt ook voor de tuinmuur.</p>

<p>NR. 10</p>	
	<p>REACTIE: Volgens onze gegevens / herinnering is Middelstumerweg 17C laatste huis beschermd dorpsgezicht, dit is ons verteld met de verkoop.</p> <p>ANTWOORD: Dat is niet juist. Middelstumerweg 19 valt ook nog binnen het beschermde dorpsgezicht. Zie hiervoor onderstaande uitsnede uit het kaartje van het aanwijzingsbesluit.</p>
	<div style="display: flex; justify-content: space-between;"> <div data-bbox="263 533 901 952"> </div> <div data-bbox="901 533 1476 952"> </div> </div> <p style="margin-top: 20px;">Uitsnede kaartje aanwijzingsbesluit beschermd dorpsgezicht Onderdendam.</p> <p>⊙⊙⊙⊙⊙ = grens beschermd dorpsgezicht</p>

NR.	
11	
	<p>REACTIE:</p> <p>a. er zit nog steeds een bedrijfsbestemming op ons huis en erf, oprit en parkeerstrook langs de weg richting centrum;</p> <p>b. er is een bouwvergunning voor 2 schuurtjes afgegeven op ons erf. Ze zijn niet ingetekend.</p>
	<p>ANTWOORD:</p> <p>In het huidig bestemmingsplan heeft het perceel Bedumerweg 28/30 een bedrijfsbestemming. Daarbij was de uitoefening van een transportbedrijf toegestaan. Dat had te maken met het destijds op nummer 30 gevestigde transportbedrijf van de verzoeker. Dit bedrijf is echter circa 8 jaar geleden gestopt. Het betrof een transportbedrijf met een beperkt aantal vrachtauto's en geen opslag van gevaarlijke stoffen: SBI-code 6024. Er zijn geen bestaande rechten opgebouwd op de locatie aangezien het bedrijf niet onder de Wet milieubeheer en/of voormalige Hinderwet viel (beperkt van omvang).</p> <p>Bij de inventarisatie is de gemeente uitgegaan van het huidige gebruik en dat is 'wonen'. Het pand bestaat uit 2 woningen. In het achterste deel van het pand – behorende bij nummer 30 – zit een inpandige schuur, dat wordt gebruikt ten behoeve van de woning.</p> <p>Als aanvulling op de inspraakreactie heeft indiener mondeling verzocht om de destijds toegekende bedrijfsbestemming te handhaven, zodat het op termijn (nu geen concrete plannen) mogelijk is om opnieuw een transportbedrijf op deze locatie te vestigen.</p> <p>Met betrekking tot dit verzoek is het volgende overwogen. Het perceel 28/30 wordt omsloten door woningbouw. De woningen aan de Van Roijenstraat 2, Bedumerweg 32 en Beckeringhstraat 2 liggen respectievelijk op circa 2m, 5,8m en 26,5m van de perceelgrens van nummer 30.</p> <p>Als toetsingskader is gebruik gemaakt van de VNG-uitgave uit 2007 'Bedrijven en milieuzonering'. Voor een transportbedrijf, zonder schoonmaak van tanks – SBI-code 6024 – b.o. < 1000m² worden richtafstanden voor onderstaande milieubelastende activiteiten aangehouden van:</p> <p>a. geluid 50m</p> <p>b. gevaar 30m</p> <p>Aan deze afstanden kan niet worden voldaan. Wij vinden een goed woon- en leefmilieu ter plaatse belangrijk en zijn dan ook niet voornemens om bij de herziening opnieuw een bedrijfsbestemming toe te kennen, zodat vestiging van een transportbedrijf mogelijk is. Een transportbedrijf hoort thuis op een bedrijventerrein. Wel zal binnen de toe te kennen woonbestemming de vestiging van een aan huisgebonden beroep en of bedrijf mogelijk zijn.</p> <p>De schuurtjes staan niet op de GBKN (Grootschalige BasisKaart Nederland) die wij gebruiken als ondergrond. Bij het toe te kennen bouwvlak voor de huisnummers 26 en 30 zullen wij rekening houden met de schuurtjes en het bouwvlak zodanig vormgeven dat de schuurtjes hier binnen vallen.</p> <p>Ter toelichting staan op het volgend blad uitsneden van het inventarisatiekaartje, de plankaart van het bestemmingsplan en een luchtfoto.</p>

	<p>Uitsnede van het inventarisatiekaartje Bedumerweg 28/30</p>
	<p>Uitsnede van het huidige bestemmingsplan</p>
	<p>Luchtfoto</p> <p>→ 2 schuurtjes</p>

NR.	
12	
	<p>REACTIE: Gemeente wil W1 toekennen. Dat zijn woningen met een lage gootlijn. Wij zien graag W2 toegekend – hoge gootlijn – i.v.m. wellicht herbouw in de toekomst. Het betreft: Van Roijenstraat 1,1a,1b,3a,3b,2,4,6 en Stadsweg 5,7,9.</p>
	<p>ANTWOORD: Het betreffen hier woningen voor senioren – met een lage gootlijn – voor senioren. Deze woningen zijn inmiddels gedateerd en worden voor het merendeel niet meer door de doelgroep bewoond. Vanwege de flexibiliteit wordt gevraagd om woningbouw met een hoge gootlijn (6m) toe te staan. Bij vervanging ligt het voor de hand om levensloopbestendig te bouwen. Dit betekent een volledig woonprogramma op de begane grond. Deze woningen zijn voor alle leeftijdscategorieën geschikt. Dit type woning heeft veelal een lage gootlijn. Voorts staan de huidige woningen op kleine ondiepe kavels deze lenen zich daardoor minder goed voor woningen met een hoge gootlijn. Daarnaast sluit een hoge gootlijn niet goed aan bij de bebouwing aan de Stadsweg en bij de karakteristieke panden op de hoek met de Bedumerweg.</p> <p>Met SBO en met Wierden & Borgen zal nog nader worden overlegd over de verwerking van de geuite wensen.</p> <p>Ter toelichting staan op het volgend blad uitsneden van het inventarisatiekaartje en luchtfoto's.</p>

	 <p>A cadastral map showing the layout of Mr Van Roijenstraat. Several plots are highlighted in yellow and labeled with numbers: 1, 2, 3a, and 6. The street name 'Mr Van Roijenstraat' is clearly visible.</p>	<p>Uitsnede inventarisatiekaart Van Roijenstraat</p>
	 <p>An aerial photograph of the area around Van Roijenstraat. The street is labeled 'Meester A. J. v. Roggenst' and 'Van Roijenstraat'. Numerous plots are outlined in pink and numbered from 1 to 30.</p>	<p>Luchtfoto Van Roijenstraat</p>
	 <p>A cadastral map showing the layout of Stadsweg. Plots are highlighted in yellow and labeled with numbers 5 and 9. The street name 'Stadsweg' is visible.</p>	<p>Uitsnede inventarisatiekaart Stadsweg</p>
	 <p>An aerial photograph of the area around Stadsweg. The street is labeled 'Stadsweg' and 'Meester A. J. v. Roggenst'. Numerous plots are outlined in pink and numbered from 1 to 22.</p>	<p>Luchtfoto Stadsweg</p>

NR.

13

REACTIE:

Indiener is voornemens om de woning Boterdiep Oz 6 te Onderdendam te kopen. Hij wil hier zijn bedrijf 'Oostzijde BV', dat werkzaam is in de dienstverlenende sector vestigen. Voorts is het verzoek om een wijzigingsbevoegdheid in het nieuwe bestemmingsplan op te nemen om de woning na de beëindiging van het bedrijf te splitsen in 2 woningen.

ANTWOORD:

In het huidige bestemmingsplan heeft het perceel Boterdiep Oz 6 de bestemming bedrijfsdoeleinden. Dit vanwege het destijds gevestigde aannemersbedrijf. Bij de inventarisatie is op basis van het huidige gebruik uitgegaan van een bestemming woondoeleinden. Binnen de bestemming woondoeleinden zal het mogelijk zijn om een aan huisgebonden beroep en of bedrijf uit te oefenen.

Dit is ook in het Programma van Eisen dat door de raad is geaccordeerd voor de bestemmingsplanherziening vastgelegd.

aan huis verbonden betekent:

een dienstverlenend beroep of bedrijf, dat in een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft, die met de woonfunctie in overeenstemming is;

dienstverlening betekent:

het verlenen van economische en maatschappelijke diensten aan derden;

Het bedrijf Oostzijde BV past binnen de voorgenomen bestemming 'woondoeleinden'.

Tevens wordt verzocht om een wijzigingsbevoegdheid op te nemen voor het realiseren van een 2^e woning in het pand als het bedrijf stopt. Het betreft hier een grote woning, die in het verleden dubbel werd bewoond. Tegen splitsing – op termijn – bestaan geen ruimtelijke bezwaren. Dit zou met een wijzigingsbevoegdheid kunnen. Hiervoor is dan wel een wijzigingsplan nodig met een daarbij behorende (tijdrovende) procedure. Daarom is het handiger om hier te kiezen voor de bestemming woondoeleinden met de aanduiding 'maximaal 2 aaneen'. Er is dan alleen een Omgevingsvergunning (voorheen bouwvergunning) nodig voor het splitsen van de woning.

Ter toelichting staan hieronder uitsneden van het inventarisatiekaartje en van het huidige bestemmingsplan.

NR.	
14	<p>REACTIE: (ontvangen 4-10-2010 per mail) Naar aanleiding van uw brief dd 21 september j.l. inzake herziening bestemmingsplan Onderdendam delen wij u het volgende mede.</p> <p>Helaas kunnen wij niet op de informatie avond van 5 oktober aanwezig zijn, vandaar onze reactie per mail.</p> <p>Zoals bij u bekend is, is er een potentiële koper voor de woning. U bent ook in gesprek met de potentiële koper. Mocht de koop van de woning niet doorgaan, dan is onderstaand ons verzoek betreffende de bedrijfsbestemming.</p> <p>Onze moeder is woonachtig aan Boterdiep OZ 6 te Onderdendam. Op dit woonhuis zit een bedrijfsbestemming. Onze vader had een timmer-aannemersbedrijf aan huis. Wij verzoeken u de huidige bedrijfsbestemming te handhaven vanwege:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het pand is geschikt voor een bedrijf aan huis • De werkplaats is nog als voorheen • Het werkruimte is uitermate geschikt voor beroep/bedrijf aan huis • De leegloop in Onderdendam, anders zouden er geen/weinig ondernemers meer in Onderdendam aanwezig zijn. <p>ANTWOORD: In het huidige bestemmingsplan heeft het perceel Boterdiep Oz 6 de bestemming bedrijfsdoeleinden. Dit vanwege het destijds gevestigde aannemersbedrijf Triezenberg. Het bedrijf is rond de eeuwisseling gestopt. Bij de inventarisatie is op basis van het huidige gebruik uitgegaan van een bestemming woondoeleinden. Binnen de bestemming woondoeleinden zal het mogelijk zijn om een aan huisgebonden beroep en of bedrijf uit te oefenen. Dit is ook in het Programma van Eisen dat door de raad is geaccordeerd voor de bestemmingsplanherziening vastgelegd.</p> <p><i>aan huis verbonden betekent:</i> een dienstverlenend beroep of bedrijf, dat in een woning wordt uitgeoefend, waarbij de woning in overwegende mate haar woonfunctie behoudt en dat een ruimtelijke uitwerking of uitstraling heeft, die met de woonfunctie in overeenstemming is;</p> <p><i>dienstverlening betekent:</i> het verlenen van economische en maatschappelijke diensten aan derden;</p> <p>Het dienstverlenend bedrijf Oostzijde BV van de aspirant-koper past binnen de voorgenomen bestemming ‘woondoeleinden’ (zie inspraakreactie 13).</p> <p>Mocht de verkoop niet doorgaan dan wordt verzocht om de huidige bedrijfsbestemming (timmer- en aannemersbedrijf) te handhaven.</p> <p>Met betrekking tot dit verzoek is het volgende overwogen. Het perceel Boterdiep Oz 6 wordt omsloten door woningbouw. De belendende woningen aan Boterdiep Oz, liggen respectievelijk op circa 2,5m en 1m van de perceelgrens van nummer 6.</p>

Als toetsingskader voor een ruimtelijke afweging is gebruik gemaakt van de VNG-uitgave uit 2007 'Bedrijven en milieuzonering'.

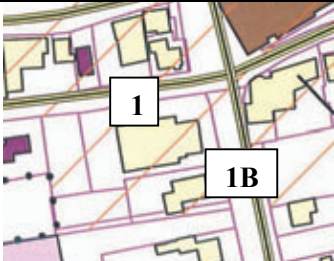

Voor een timmerbedrijf – SBI-code 203 (vervaardiging van timmerwerk) – productieoppervlakte < 200m² worden richtafstanden voor onderstaande milieubelastende activiteiten aangehouden van:

- c. geluid 50m
- d. stof 30m

Aan deze afstanden kan niet worden voldaan. Wij vinden een goed woon- en leefmilieu ter plaatse belangrijk en zijn dan ook niet voornemens om bij de herziening opnieuw een bedrijfsbestemming toe te kennen, zodat vestiging van een timmer- aannemersbedrijf mogelijk is. Een dergelijk bedrijf hoort thuis op een bedrijventerrein.

Ter toelichting staan hieronder uitsneden van het inventarisatiekaartje en van het huidige bestemmingsplan.

NR. 15	
	<p>REACTIE: Bij deze wil ik u meedelen dat ik ondanks dat ik geen vee meer heb niet accoord ga met een bestemmingswijziging van mijn boerderij van bedrijfsbestemming naar woonbestemming. Op dit moment zit hier een bedrijfsbestemming op en ik wil dat zo houden. Een volgende eigenaar heeft hier net als ik meer aan.</p> <p>ANTWOORD: In het huidige bestemmingsplan heeft het perceel Stadsweg 1 de bestemming bedrijfsdoeleinden. Dit vanwege het destijds gevestigde loonbedrijf van de zoon van verzoeker. Het bedrijf is jaren geleden verplaatst naar de Winsumerweg te Onderdendam. De laatste jaren vond er aan de Stadsweg nog wat opslag plaats. De laatste bedrijfsactiviteiten zijn beëindigd midden 2007.</p> <p>Bij de inventarisatie is op basis van het huidige gebruik uitgegaan van een bestemming woondoeleinden. Binnen de bestemming woondoeleinden zal het mogelijk zijn om een aan huisgebonden beroep en of (dienstverlenend) bedrijf uit te oefenen.</p> <p>Voor het bedrijfsmatig houden van vee (agrarische bestemming) is nooit een (Hinderwet)vergunning verleend. Er zijn dus geen bestaande rechten, op grond van de Wet milieubeheer aanwezig.</p> <p>Een agrarische bestemming voor het bedrijfsmatig houden van vee achten wij geen reële optie vanwege de ligging in de dorpskern tussen woonbebouwing en tevens vanwege het feit dat er sinds decennia geen agrarisch bedrijf meer is uitgeoefend op deze locatie. Daarnaast behoren bij de (woon-)boerderij nauwelijks agrarische gronden, die een agrarische bedrijfsbestemming zouden rechtvaardigen.</p> <p>Met betrekking tot wel of niet toekennen van een bedrijfsbestemming hebben is het volgende overwogen.</p> <p>Uitoefening van een loonbedrijf ter plaatse zal, uit oogpunt van milieuregelgeving en ‘strengere’ geluidsnormen, onmogelijk zijn (loonbedrijf kan niet aan de geluidsnormen voldoen). Een claim op grond van het Activiteitenbesluit heeft daarom geen waarde meer.</p> <p>Het perceel Stadsweg 1 ligt in een gebied dat voornamelijk uit woningen bestaat. De voormalige bedrijfswoning gelegen aan Stadsweg 1B van het verplaatste loonbedrijf is nu ook in gebruik als burgerwoning. De belendende woningen aan de Stadsweg en Achterweg liggen respectievelijk op circa 3,5m en 10,5m van de perceelgrens van nummer 1.</p> <p>Als toetsingskader voor een ruimtelijke afweging is gebruik gemaakt van de VNG-uitgave uit 2007 ‘Bedrijven en milieuzonering’.</p> <p>Voor een loonbedrijf – SBI-code 014 – bedrijfsoppervlakte >500m² worden richtafstanden voor onderstaande milieubelastende activiteiten aangehouden van:</p> <ul style="list-style-type: none"> e. geluid 50m f. stof 30m g. geur 30m h. gevaar 10m <p>Aan deze afstanden kan niet worden voldaan.</p> <p>Wij vinden een goed woon- en leefmilieu ter plaatse belangrijk en zijn dan ook niet voornemens om bij de herziening opnieuw een bedrijfsbestemming dan wel een agrarische bedrijfsbestemming toe te kennen, zodat de uitoefening van een loonbedrijf of agrarisch bedrijf mogelijk is.</p> <p>Ter toelichting staan hieronder uitsneden van het inventarisatiekaartje en van het huidige bestemmingsplan.</p>
	

Bijlage 8

Overlegreacties

Henk Paap

Van: Petra Janssen [Petra.Janssen@minvrom.nl] namens Postbus VI Ruimtelijkeplannen
[Postbus.VIRuimtelijkeplannen@minvrom.nl]

Verzonden: donderdag 9 juni 2011 20:00

Aan: Henk Paap

CC: 'info@provinciegroningen.nl'

Onderwerp: vooroverleg herziening bestemmingsplan Onderdendam Kern
kenmerk (holmesnr): 43904

Aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,
ter attentie van Henk Paap

Op 27 april 2011 heb ik uw verzoek ontvangen om advies op grond van artikel 3.1.1 van het
Besluit ruimtelijke ordening over het voorontwerpbestemmingsplan "Onderdendam Kern".

In de brief van 26 mei 2009 aan alle colleges van burgemeester en wethouders heeft de minister van
VROM aangegeven over welke nationale belangen uit de Realisatieparagraaf Nationaal Ruimtelijk
Beleid (RNRB, TK 2007-2008, 31500 nr. 1) gemeenten altijd overleg moeten voeren met het Rijk.
Gemeenten verzoeken zelf de afzonderlijke rijksdiensten om advies. De VROM-Inspectie coördineert
de rijksreactie over voorontwerpbestemmingsplannen, -projectbesluiten en -structuurvisies. Dit geldt
ook voor voorontwerpomgevingsvergunningen waarbij sprake is van strijd met een bestemmingplan of
met een beheersverordening.

Het bovengenoemde plan geeft de betrokken rijksdiensten geen aanleiding tot het maken van
opmerkingen, gelet op de nationale belangen in de RNRB.

Hoogachtend,
de directeur-inspecteur van het
Inspectoraat Generaal VROM,

mr. R.J.M. van den Bogert

i.o.
ir. W.P.J. ter Haar
Coördinator

.....
Ministerie van Infrastructuur en Milieu
VROM-Inspectie
IPC 510
Postbus 16191 | 2500 BD | Den Haag

.....
T 026 3528400 (kantoor Arnhem)
T 050 5992700 (kantoor Groningen)

Gemeente Bedum
T.a.v. de heer H.P. Paap
Postbus 38
9780 AA BEDUM

Burg.	B	Secr.	H	Chef	B
Te beh. door	HPP		bvo	nee	
Ingek. Gem. Bedum	- 4 JULI 2011 - 1040				
B&W		tkn			
av		kop			

Bezoekadres:
Stedumermaar 1
9735 AC Groningen
Postadres:
Postbus 18
9700 AA Groningen
Telefoon: (050) 304 89 11
Fax: (050) 304 82 26
E-mail: info@noorderzijvest.nl
Internet: www.noorderzijvest.nl

Uw brief van: 28 april 2011

Uw kenmerk: -

Groningen, 1 juli 2011

Ons kenmerk: 11-2814/0817

Behandeld door: H.G. (Harry) Huizing

Bijlage(n): -

Onderwerp: voorontwerp bestemmingsplan
Onderdendam Kern

Geachte heer Paap,

Naar aanleiding van uw brief van 28 april 2011, onze reactie op het voorontwerp bestemmingsplan Onderdendam Kern.

Het plan geeft een goede omschrijving van ons beleid. Het aspect water is derhalve goed opgenomen in het voorontwerp bestemmingsplan. Omdat het plan van conserverende aard is gaan wij akkoord met het bestemmingsplan.

Wij blijven graag op de hoogte van nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.

Voor vragen kunt u contact opnemen met de heer H.G. Huizing.

Namens het Dagelijks Bestuur van
het waterschap Noorderzijvest

H.W. (Hans) Bergsma,
proceseigenaar Watersysteembeheer

provincie
groningen

bezoekadres: St. Jansstraat 4

postadres: Postbus 610
9700 AP
Groningen

algemeen telefoonnr: 050 316 49 11

faxnr: 050 316 44 39

www.provinciegroningen.nl
info@provinciegroningen.nl

RUIMTELIJKE PLANNEN

Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Bedum
Postbus 38
9780 AA BEDUM

Burg.	<i>[Handwritten mark]</i>	Secr.	<i>[Handwritten mark]</i>	Chef	<i>[Handwritten mark]</i>
Te beh. door	HPP	bvo	Nee		
Ingek. Gem. Bedum	14 JUNI 2011 - 930				
B&W	22/7	tkn			
av		kop	weth te bedum		

15-b *[Handwritten signature]*

Datum : 9 juni 2011
Briefnummer : 2011-26604
Zaaknummer : 323210
Behandeld door : Westendorp J.M.
Telefoonnummer : (050) 3164802
Antwoord op : uw mail van 27 april 2011
Bijlage : 0

Onderwerp : reactie op voorontwerpbestemmingsplan "Onderdendam Kern"

Geacht College,

Bij e-mail van 27 april 2011 heeft u in het kader van het vooroverleg ex artikel 3.1.1. van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) het bovenvermelde plan aan de ambtelijke dienst van de provincie Groningen toegezonden. Afsproken is dat de ambtelijke dienst uiterlijk 10 juni 2011 zal reageren.

Doel van het vooroverleg is om te voorkomen dat het plan het ruimtelijke beleid van de provincie doorkruist.

Het bestemmingsplan betreft een herziening van het bestemmingsplan voor de kern Onderdendam uit 1993. Het bestemmingsplan uit 1993 bevatte - vanwege de status van Onderdendam als beschermd dorpsgezicht in de zin van de Monumentenwet - al voorschriften die tot doel hadden om het karakter van het dorpsgezicht te beschermen. Het bestemmingsplan is echter op een aantal punten verouderd. Zo is bijvoorbeeld de bedrijvigheid afgenomen en is een 2-tal agrarische bedrijven gestopt. Ook heeft de molen Husingo een horecafunctie gekregen en is de basisschool aan de Stadsweg 26 thans in gebruik als woning. Daarnaast zijn er enkele winkeltjes gevestigd en is het plan op de onderdelen verkeerslawaaï en archeologie niet actueel.

Het voorliggende plan houdt rekening met deze wijzigingen. Daarnaast is het plan vooral een conserverend plan.

Op grond van de herzieningsplicht uit de Wro dient het bestemmingsplan uiterlijk 1 juli 2013 geactualiseerd te zijn.

Mijn algemene indruk van het plan is positief. Ik wijs u verder op het volgende.

POP-pilot Onderdendam

Ik heb waardering voor de wijze waarop het POP-pilot door de inwoners van het dorp Onderdendam (Vereniging Dorpsbelangen Onderdendam) in samenwerking met een aantal andere partijen is opgepakt. Het resultaat van die uitwerking, een dorpsvisie met subsidieaanvraag, ligt inmiddels bij de provincie Groningen. Afdeling Programma & Projecten houdt zich momenteel bezig met de afwikkeling

van de aan de dorpsvisie gekoppelde subsidieaanvragen. De subsidieaanvraag voor modernisering van het dorps huis in Onderdendam is inmiddels toegekend in het kader van het Programma Landelijk Gebied Groningen (zaaknummer 306916). De subsidieaanvraag voor de aanleg van het jaagpad is nog in behandeling.

De uitwerking van het POP-pilot voor Onderdendam leidt slechts in beperkte mate tot een ruimtelijke doorvertaling naar het onderhavige bestemmingsplan. Een herinvulling van het bedrijfsperceel van (landbouwmechanisatiebedrijf) Abemec aan de Winsumerweg 6a door kleinschalige woningbouw stuit op problemen van met name milieuhygiënische en financiële aard. Ook geeft het bedrijf Abemec aan dat het zich graag op de huidige plek wil handhaven. Er is daarom door u gekeken naar de mogelijkheden om over te gaan naar een herontwikkeling van het bedrijfsperceel, in combinatie met het herstel van het jaagpad/wandelpad langs het Winsumerdiep.

Ik denk dat dit gegeven de omstandigheden een goede ontwikkeling is, zeker als aan die herontwikkeling enige randvoorwaarden worden verbonden die ertoe bijdragen dat de bebouwing zich beter gaat verhouden tot de waarden/bebouwing van het beschermde dorpsgezicht. Op blz. 30 van de plandoelichting heeft u wat dat betreft een aantal goede uitgangspunten (van Libau) verwoord.

De aanleg van het jaagpad/wandelpad zal verder een wenselijke verbinding leggen tussen dorp en haven.

In het bestemmingsplan is met deze gewenste aanpassingen rekening gehouden.

Kleinschalige detailhandel

Op blz. 13 van de plandoelichting heeft u aangegeven dat u binnen het bestemmingsplan (respectievelijk de woonbestemmingen) mogelijkheden wilt bieden voor kleinschalige detailhandel. Deze mogelijkheden heeft u verwerkt in de artikelen 16 (Wonen 1) en 17 (Wonen 2). Het gebruik van gronden ten behoeve van detailhandelsfuncties is in principe verboden (behoudens enige bestaande uitzonderingen), maar via een afwijkingsregeling kan door u aan ondergeschikte detailhandel worden meegewerkt. Ik ben het met u eens dat een dergelijke regeling in het belang van de leefbaarheid van het dorp is, maar voeg daaraan toe dat voorkomen moet worden dat dit soort ontwikkelingen onaanvaardbare hinder opleveren voor het woon- en leefklimaat. Ik verzoek u daarom aan de afwijkingsregeling afwegingscriteria toe te voegen, vergelijkbaar met de criteria die verbonden worden aan de toelaatbaarheid van bedrijven en beroepen aan huis (ondergeschiktheid aan woonfunctie, geen onaanvaardbare verkeersaantrekkende werking en parkeeroverlast, geen afbreuk aan het woon- en leefmilieu, woonkarakter van de woning, maximaal percentage, enz.).

Reclame-uitingen

De mogelijkheid om reclamemasten van hoger dan 6 meter te bouwen wordt niet uitgesloten onder artikel 5 ("Bedrijf-nutsvoorzieningen"). Ik verzoek u dit artikel in overeenstemming te brengen met artikel 4.14 van de Omgevingsverordening. Overigens constateer ik dat de overige artikelen op dit punt geen strijdigheid met de verordening opleveren.

Boterdiep oostzijde 6

Het feitelijke aantal woningen op het perceel Boterdiep oostzijde 6 is momenteel 1. U wilt hier - conform de oorspronkelijke situatie - toestaan dat de woning wordt gesplitst in twee afzonderlijke (aaneengebouwde) woningen. Dit heeft u geregeld door op de verbeelding de aanduiding "maximaal 2 aaneen" op te nemen. Onder

verwijzing naar artikel 4.7, lid 1, van de Omgevingsverordening wijs ik u er op dat u in het plan hard moet maken dat deze extra woning past binnen de nieuwbouwruiimte voor uw gemeente.

Beeldbepalende panden

In bijlage 2 worden de beeldbepalende gebouwen en monumenten uit Onderdendam benoemd. Bescherming van de panden vindt plaats middels de (gedetailleerde) regels in het bestemmingsplan, het welstandsbeleid, alsmede - waar het gaat om de monumenten - via de Monumentenwet 1988.

Het valt me op dat in de opgave een aantal beeldbepalende panden missen, met name in de buurt van de molen Hunsingo. Het gaat daarbij o.a. om de panden in Jugendstil en de panden in Amsterdamse schoolstijl aan de stille zijde van het Boterdiep en om een aantal panden, waaronder de oude smederij, direct rond de molen. Ook een stenen muur langs de Middelstumerweg is behoorlijk beeldbepalend. Acht u deze panden met de voorgestane regeling voldoende beschermd?

Duurzame ontwikkeling/verduurzaming woningen

In de plantoelichting heeft u (op blz. 30) terecht geconcludeerd dat er voor particuliere woningen geen gezamenlijk plan kan worden ingediend voor energiebesparende maatregelen.

Het is echter wellicht mogelijk dat via een dorpsinitiatief individuele huiseigenaren geholpen worden om een subsidieaanvraag in te dienen voor het 100.000 woningenplan, dat op dit moment bij de provincie in uitvoering is. Voor meer informatie kan worden verwezen naar de afdeling Milieubeleid en bodem, telefoon 050-316 4766.

Een afschrift van deze brief wordt toegezonden aan de Vereniging Dorpsbelangen te Onderdendam.

Hoogachtend,

R. Lander

Hoofd van de afdeling Ruimtelijke Plannen

Bijlage 9

Beantwoording overlegreacties

Beantwoording vooroverlegreacties

vooroverleg	<p>In het kader van het overleg ex artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) is het voorontwerp bestemmingsplan Onderdendam Kern toegezonden aan:</p> <ol style="list-style-type: none">Ministerie van Infrastructuur en Milieu (voorheen Ministerie van VROM - als coördinator van alle rijksdiensten)Provincie GroningenWaterschap NoorderzijlvestGemeente Loppersum
verwerking	<p>Van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu en van het Waterschap Noorderzijlvest zijn positieve reacties ontvangen op het voorontwerp bestemmingsplan. De gemeente Loppersum heeft niet gereageerd en op de reactie van de provincie Groningen wordt in het vervolg ingegaan. De ontvangen reacties zijn als bijlagen toegevoegd.</p>
ad b.	<p><u>Provincie Groningen</u></p> <p>De algemene indruk van het plan is positief. Een aantal onderdelen zijn voorzien van opmerkingen en of kanttekeningen.</p>
POP-pilot Onderdendam	<p>Er is waardering voor de inwoners van Onderdendam voor de manier waarop zij bezig zijn met de uitwerking en realisatie van de POP-pilot (POP = Provinciaal Omgevingsplan).</p>
terrein Abemec	<p>De herontwikkeling met herinrichtingsplan voor het bedrijfsterrein van Abemec in combinatie met nieuwe bedrijfsbebouwing en het herstel van het jaagpad wordt positief gewaardeerd.</p>
antwoord	<p>De uiteindelijke realisatie is mede afhankelijk van subsidies en de medewerking van het bedrijf om gronden voor de realisatie van het jaagpad af te staan.</p>
kleinschalige detailhandel	<p>De randvoorwaarden waaronder kleinschalige detailhandel middels een afwijkingsbevoegdheid kan plaatsvinden onder de bestemming Wonen 1 en Wonen 2 zijn te ruim geformuleerd.</p>
antwoord	<p>Wij willen kleinschalige detailhandel – met het oog op de leefbaarheid – onder de bestemming Wonen 1 en 2 (art. 16 en 17) faciliteren. Dit mag enerzijds niet tot overlast leiden voor omwonenden en anderzijds de detailhandelsstructuur niet aantasten. De opmerkingen hierover van de provincie worden ter harte genomen en onderstaande aanvullende criteria zijn toegevoegd.</p> <ul style="list-style-type: none">- de detailhandelsfunctie mag maximaal een vloeroppervlak beslaan van 100m² en mag tevens maximaal 30% van de totale gezamenlijke vloeroppervlakte van de aanwezige bebouwing op de begane grond van het perceel beslaan;- de detailhandelsfunctie mag geen nadelige invloed hebben op de normale afwikkeling van het verkeer of onevenredige parkeerdruk veroorzaken.
reclame- uitingen	<p>De mogelijkheid om reclamemasten van hoger dan 6 meter te bouwen wordt niet uitgesloten onder artikel 5 ("Bedrijf-nutsvoorzieningen").</p>
antwoord	<p>De bestemming 'Bedrijf-nutsvoorzieningen' is toegekend aan een aantal</p>

transformatorstations. In de praktijk zal er geen behoefte zijn om hier reclame-uitingen aan te brengen. Ook is dit met het oog op het straatbeeld niet wenselijk. Ook niet als de reclame-uitingen beneden de 6m blijven. Aan de bestemming 'Bedrijf-nutsvoorzieningen' is daarom een regel toegevoegd, die luidt: reclame-uitingen zijn niet toegestaan.

**Boterdiep
Oz 6**

Het feitelijke aantal woningen op het perceel Boterdiep Oostzijde 6 is momenteel 1. U wilt hier - conform de oorspronkelijke situatie - toestaan dat de woning wordt gesplitst in twee afzonderlijke (aaneengebouwde) woningen. Dit heeft u geregeld door op de verbeelding de aanduiding "maximaal 2 aaneen" op te nemen. Onder verwijzing naar artikel 4.7, lid 1, van de Omgevingsverordening wijs ik u er op dat u in het plan hard moet maken dat deze extra woning past binnen de nieuwbouwruiimte voor uw gemeente.

antwoord

Het betreft het planologisch mogelijk maken dat een woning die destijds door samenvoeging is ontstaan opnieuw kan worden gesplitst, waardoor de oorspronkelijke situatie wordt hersteld. Of van deze mogelijkheid op termijn gebruik zal worden gemaakt is uiteraard niet zeker. De vraag van de provincie is om aan te tonen dat de eventuele toe te voegen woning past binnen de 'nieuwbouwruiimte' van de gemeente. De nieuwbouwruiimte is voor de Regio Groningen-Assen vastgelegd in afspraken voor de periode 2007-2019. In deze periode mogen er in de gemeente Bedum 780 woningen worden toegevoegd. Hiervan is slechts een klein gedeelte gerealiseerd dan wel in bestemmingsplannen vastgelegd. Zie onderstaande tabel. Daarbij dient te worden opgemerkt dat bedrijfswoningen (agrarisch en op het bedrijvenpark) niet worden meegeteld.

periode	Toevoegingen	Onttrekkingen	saldo	Afspraak woningaantal Regio GRAS	opmerkingen
december 2007				780 (60 woningen per jaar)	Afspraak geldt voor de periode 2007-2019.
2007	8	71	- 63		
2008	6	10	- 4		
2009	40	0	40		
2010 *	86	2	84		
Totaal 2007 t/m 2010	140	83	57	57	
Nog toe te voegen tot 2020				723	

* De 723 woningen die vanaf 2011 mogen worden gerealiseerd dienen nog te worden vermeerderd met 3 woningen, omdat in 2010 drie bedrijfswoningen zijn gebouwd, die niet worden meegeteld. Daarmee komt het totaal op 726 woningen.

De plancapaciteit is/wordt als volgt verdeeld:

bestemmingsplan	nog niet gerealiseerde capaciteit	opmerkingen
Ter laan 4	281	54 woningen gerealiseerd
Vogelzanglocatie	20	
Bedrijvenpark Boterdiep fase 1 en 2	0	alleen bedrijfswoningen
Terrein voormalige gasfabriek	32	nog geen bestemmingsplan
Bestemmingsplan Buitengebied	1	Wolddijk Zuidwolde / herbouw
Bestemmingsplan Onderdendam Kern	1	Boterdiep Oz 6
Bestemmingsplan Bedum Kern HEMA	-1	
Bestemmingsplan Bedum Kern	31	herstructurering Almastraat
totaal	365	

Na realisatie van één woning aan Boterdiep Oz is er nog een niet belegde plancapaciteit van $726-365 = 361$ woningen.

beeldbepalende panden

In bijlage 2 worden de beeldbepalende gebouwen en monumenten uit Onderdendam benoemd. Bescherming van de panden vindt plaats middels de (gedetailleerde) regels in het bestemmingsplan, het welstandsbeleid, alsmede - waar het gaat om de monumenten - via de Monumentenwet 1988. Het valt me op dat in de opgave een aantal beeldbepalende panden missen, met name in de buurt van de molen Hunsingo. Het gaat daarbij o.a. om de panden in Jugendstil en de panden in Amsterdamse schoolstijl aan de stille zijde van het Boterdiep en om een aantal panden, waaronder de oude smederij, direct rond de molen. Ook een stenen muur langs de Middelstumerweg is behoorlijk beeldbepalend. Acht u deze panden met de voorgestane regeling voldoende beschermd?

antwoord

De lijst van beeldbepalende panden is overgenomen uit een door Libau in 1989 uitgevoerde inventarisatie. Deze inventarisatie is samengesteld in overleg met de monumentencommissie.

Op de lijst komen delen van een oude karakteristieke gemetselde tuinmuur, die langs de noordzijde van de Middelstumerweg is geplaatst niet voor. De tuinmuur die beeldbepalend en behoudenswaardig wordt geacht is toegevoegd als karakteristiek/beeldbepalend element aan de beschrijving onder Art. 21 (Waarde – Beschermd Dorpsgezicht) lid 3 sub d en is vermeld op het kaartje van bijlage 1.

De overige genoemde panden aan Boterdiep Oz en de voormalige smederij zijn op zich karakteristiek, maar bij de destijds gemaakte selectie zijn deze panden afgevalen, omdat de panden individueel gemakkelijker vervangbaar

zijn dan de panden die als beeldbepalend zijn aangemerkt. Overigens geldt ook voor elk pand binnen het beschermd dorpsgezicht de vereiste van een sloopvergunning. Daarnaast is niet te verwachten dat in de komende planperiode - gelet op de staat van onderhoud van de woningen aan Boterdiep Oz en van de voormalige smederij - een sloopvergunning zal worden aangevraagd.

**duurzame
ontwikkeling**

In de plantoelichting heeft u (op blz. 30) terecht geconcludeerd dat er voor particuliere woningen geen gezamenlijk plan kan worden ingediend voor energiebesparende maatregelen.

Het is echter wellicht mogelijk dat via een dorpsinitiatief individuele huiseigenaren geholpen worden om een subsidieaanvraag in te dienen voor het 100.000 woningenplan, dat op dit moment bij de provincie in uitvoering is.

antwoord

De actie hiervoor ligt bij de huiseigenaren, die eventueel met ondersteuning van de Vereniging Dorpsbelangen Onderdendam hier werk van kunnen maken.

Bijlage 10

Beantwoording zienswijze

Gemeente Bedum
De heer H. Paap
Postbus 38
9780 AA BEDUM

Burg.	B	Secr.	H	Chef	O
Te beh. door	HPP		bvo	nee	
Ingek. Gem. Bedum	16 NOV. 2011-1709				
B&W		tkn			
av		kop			

Bezoekadres:
Stedumermaar 1
9735 AC Groningen
Postadres:
Postbus 18
9700 AA Groningen
Telefoon: (050) 304 89 11
Fax: (050) 304 82 26
E-mail: info@noorderzijvest.nl
Internet: www.noorderzijvest.nl

Uw brief van: 12 oktober 2011
Uw kenmerk: -

Groningen, 15 november 2011
Ons kenmerk: 11-6025/1471
Behandeld door: I. (Inge) de Vries
Bijlage(n): -

Onderwerp: ontwerp bestemmingsplan
'Onderdendam Kern'

Geachte heer Paap,

Hierbij ontvangt u onze reactie op het ontwerp bestemmingsplan "Onderdendam Kern".

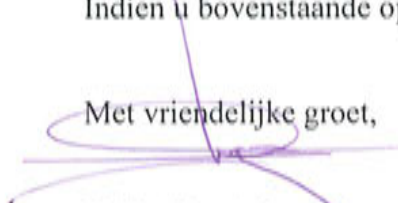
Het plan is conserverend van aard, wat inhoudt dat er geen sprake is van grootschalige uitbreiding. In paragraaf 1.4 geeft u aan dat het in zijn algemeenheid mogelijk moet blijven om bestaande bebouwing uit te breiden. U geeft in de waterparagraaf aan dat bij een toename van meer dan 750 m² verhard oppervlak, per ingreep, compensatie moet worden gezocht in de uitbreiding van het waterbergende oppervlak. Graag zien we nog de toevoeging dat in dat geval de te realiseren compensatie 10% van het extra verharde oppervlak betreft.

Het onderdeel Waterplan is vrij algemeen beschreven. We zien graag een beschrijving van de concrete afspraken, die tussen gemeente Bedum en ons waterschap zijn gemaakt.

Als laatste merken we op dat de verantwoordelijkheid, voor een eerdere en sterkere betrokkenheid bij het opstellen van ruimtelijke plannen niet alleen bij waterschappen ligt, maar vooral bij gemeenten (blz. 37, waterbeleid).

Indien u bovenstaande opmerkingen verwerkt in uw plan dan kunnen we akkoord gaan.

Met vriendelijke groet,

H.W. (Hans) Bergsma,
procesmanager Watersysteembeheer
namens het Dagelijks Bestuur van
het waterschap Noorderzijvest

Nota beantwoording zienswijze ontwerpbestemmingsplan Onderdendam Kern

Indiener zienswijze: Waterschap Noorderzijlvest
Postbus 18
9700AA Groningen

Inzage ontwerp: 20 oktober 2011 t/m 30 november 2011

Ontvangst d.d.: 15-11-2011 (ontvankelijk)

Kenmerk gemeente: 16-11-2011/1709/hp

Kenmerk Noorderzijlvest: 11-6025/1471

Samenvatting inhoud: Het plan is conserverend van aard. Bij toename van meer dan 750m² aan verhard oppervlak is per ingreep uitbreiding nodig aan waterbergend oppervlak. Dit dient in de regels te worden verwerkt. Het gemeentelijk 'waterplan' is in de toelichting op het bestemmingsplan te 'algemeen' beschreven. In de toelichting op het bestemmingsplan had duidelijker moeten worden verwoord dat de uitvoering van het 'waterbeleid' vooral een taak van de gemeente is.

Beantwoording zienswijze: Bij het opstellen van het bestemmingsplan is vooroverleg gepleegd met het waterschap Noorderzijlvest. Daarnaast is het voorontwerpbestemmingsplan aan het waterschap toegezonden. Bij schrijven d.d. 1 juli 2011 is van het waterschap de volgende reactie ontvangen:

Het plan geeft een goede omschrijving van ons beleid. Het aspect water is derhalve goed opgenomen in het voorontwerp bestemmingsplan. Omdat het plan van conserverende aard is gaan wij akkoord met het bestemmingsplan.

De waterparagraaf is in het ontwerpbestemmingsplan ten opzichte van het voorontwerp niet gewijzigd.

Het plan is conserverend van aard. Er zijn binnen het plan per perceel geen mogelijkheden om het bebouwde/verharde oppervlak met meer dan 750m² te laten toenemen. Het is daarom niet nodig om compenserende maatregelen via de regels op te nemen in het bestemmingsplan.

Het onderdeel 'waterplan' is een op zichzelf staand plan, dat in de toelichting (niet juridisch bindend) naar onze mening voldoende is beschreven. Gemaakte afspraken met het waterschap zijn verwerkt in het gemeentelijk 'waterplan', 'rioleringsplan' en in het 'structuurplan regenwaterafvoer'. Aan de uitvoering van deze plannen wordt gewerkt. Daarbij is er regelmatig overleg met medewerkers van het waterschap. Het is niet nodig om de gemaakte afspraken (momentopname) in het kader van dit plan nog eens te herhalen in de toelichting van het bestemmingsplan. De gemeente geeft door het laten opstellen en laten uitvoeren van verschillende beheers- en uitvoeringsplannen op het gebied van de waterhuishouding aan serieus invulling te geven aan het 'waterbeleid'.